

17/ET

WP 260 rev. 01

Artikli 29 tööühm

Suunised määruse 2016/679 kohase läbipaistvuse kohta

Vastu võetud 29. novembril 2017

Viimati muudetud ja muudatused vastu võetud 11. aprillil 2018

TÖÖRÜHM ÜKSIKISIKUTE KAITSEKS SEoses

ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISEGA,

mis on asutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiviga 95/46/EÜ,

võttes arvesse nimetatud direktiivi artikleid 29 ja 30,

võttes arvesse oma kodukorda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVAD SUUNISED:

Tööühm on asutatud direktiivi 95/46/EÜ artikli 29 alusel. Tegemist on Euroopa sõltumatu nõuandeorganiga andmekaitse ja eraelu puutumatus küsimustes. Tööühma ülesandeid on kirjeldatud direktiivi 95/46/EÜ artiklis 30 ja direktiivi 2002/58/EÜ artiklis 15.

Sekretariaaditeenused tagab Euroopa Komisjoni õigusküsimuste peadirektoraadi direktoraat C (põhiõigused ja liidu kodakondsus), B-1049 Brüssel, Belgia, kabinet nr MO-59 02/013.

Veebisait: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/news.cfm?item_type=1358&tpa_id=6936

Sisukord

Sissejuhatus	4
Läbipaistvuse tähendus	6
Isikuandmete kaitse üldmääruse kohased läbipaistvuselemendid	6
<i>„Kokkuvõtlik, selge, arusaadav ja lihtsasti kättesaadav“</i>	7
<i>„Selge ja lihtne keel“</i>	8
<i>Lastele ja muudele haavatavatele inimestele teabe esitamine</i>	10
<i>„Kirjalikult või muude vahendite abil“</i>	11
<i>„... võib teabe esitada suuliselt“</i>	12
<i>„Tasuta“</i>	13
Andmesubjektidele edastatav teave – artiklid 13 ja 14	13
<i>Sisu</i>	13
<i>„Asjakohased meetmed“</i>	14
<i>Teabe esitamise ajastus</i>	14
<i>Artikli 13 ja artikli 14 kohase teabe muudatused</i>	16
<i>Artikli 13 ja artikli 14 kohase teabe muudatustest teavitamise ajastus</i>	17
<i>Teabe esitamise kord – vorming</i>	18
<i>Kihiline lähenemisviis digitaalkeskkonnas ja kihilised privaatsusavaldused/-teated</i>	18
<i>Kihiline lähenemisviis mittedigitaalses keskkonnas</i>	19
<i>Push- ja pull-teated</i>	20
<i>Muud asjakohaste meetmete liigid</i>	21
<i>Profiliianalüüsi ja automatiseeritud otsuste tegemist käsitlev teave</i>	21
<i>Muud küsimused – ohud, normid ja kaitsemeetmed</i>	22
Teave edasise töötlemise kohta	23
Visualiseerimisvahendid	24
<i>Ikoonid</i>	25
<i>Sertifitseerimismehhanismid, pitserid ja märgised</i>	26
Andmesubjektide õiguste teostamine	26
Erandid teabe esitamise kohustusest	27
<i>Artikli 13 erandid</i>	27
<i>Artikli 14 erandid</i>	28

<i>Osutub võimatuks, ebaproportsionaalsed jõupingutused ja eesmärkide saavutamise häirimine suurel määral</i>	28
<i>„Osutub võimatuks“</i>	28
<i>Võimatus esitada andmete allikat</i>	29
<i>„Ebaproportsionaalsed jõupingutused“</i>	29
<i>Eesmärkide saavutamise häirimine suurel määral</i>	31
<i>Saamine või avaldamine on selgesõnaliselt seaduses sätestatud</i>	32
<i>Konfidentsiaalsus saladuse hoidmise kohustuse tõttu</i>	33
Andmesubjektide õigustele kohalduvad piirangud	33
Läbipaistvus ja isikuandmetega seotud rikkumised	34
Lisa	35

Sissejuhatus

1. Kõnealustes suunistes annab artikli 29 tööühm praktilisi juhiseid ja tõlgendusabi uue läbipaistvuskohustuse kohta seoses isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse¹ (edaspidi „**isikuandmete kaitse üldmäärus**“) alusel. Läbipaistvus on isikuandmete kaitse üldmääruse kohane üldkohustus, mida kohaldatakse kolme keskse valdkonna suhtes: 1) andmesubjektide teavitamine seoses õiglase töötlemisega; 2) kuidas vastutavad töötledjad teavitavad andmesubjekte nende isikuandmete kaitse üldmääruse kohastest õigustest ja 3) kuidas vastutavad töötledjad aitavad kaasa andmesubjektide õiguste kasutamisele². Juhul, kui nõutakse läbipaistvusnõuete järgimist seoses direktiivi (EL) 2016/680³ kohase andmetöötlemisega, kohaldatakse neid suuniseid ka kõnealuse põhimõtte tõlgendamise suhtes⁴. Sarnaselt kõigile artikli 29 tööühma suunistele on ette nähtud, et kõnealused suunised on üldkohaldatavad ja vastutavate töötledjate jaoks asjakohased, olenemata sellest, milliseid sektori-, tööstusharupõhiseid või regulatiivseid nõudeid antud vastutava töötledja suhtes kohaldatakse. Seega ei ole võimalik kõnealustes suunistes käsitleda nüansse ja mitmeid muutujaid, mis võivad tekkida konkreetse sektori, tööstusharu või reguleeritud valdkonna läbipaistvuskohustuste kontekstis. Ent kõnealuste suuniste eesmärk on võimaldada vastutavatel töötledjatel hästi aru saada artikli 29 tööühma tõlgendusest selle kohta, mis tegelikult läbipaistvuskohustustega kaasneb, ja näidata, millist lähenemisviisi peaksid artikli 29 tööühma arvates vastutavad töötledjad kasutama, et olla läbipaistev ja samas juurutada läbipaistvusmeetmetesse ka õigluse ja vastutuse.
2. Läbipaistvus on ELi õiguses pikka aega kinnistunud element⁵. See tähendab usalduse tekitamist kodanikku mõjutavate protsesside vastu, võimaldades neil neid protsesse mõista

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta.

² Kõnealustes suunistes pannakse paika pigem üldpõhimõtted seoses andmesubjektide õiguste kasutamisega, mitte ei käsitleta andmesubjektide iga üksiku isikuandmete kaitse üldmääruse kohase õiguse konkreetseid üksikasju.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK.

⁴ Kuigi läbipaistvus ei ole üks direktiivi (EL) 2016/680 artiklis 4 toodud isikuandmete töötlemisega seotud põhimõtetest, on põhjenduses 26 sätestatud, et isikuandmete töötlemine peaks olema asjaomaste füüsiliste isikute suhtes „seaduslik, õiglane ja läbipaistev“.

⁵ Euroopa Liidu lepingu artiklis 1 on viidatud otsustele, mis tehakse „*nii avalikult kui võimalik ja nii kodanikulähedaselt kui võimalik*“. Artikli 11 lõikes 2 on sätestatud, et „*institutsioonid peavad esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi*“, ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 15 on viidatud muu hulgas liidu kodanikele, kellel on õigus pääseda ligi liidu institutsioonide, organite ja asutuste dokumentidele, ning kõnealuste liidu institutsioonide, organite ja asutuste nõuetele, et tagada oma menetluste läbipaistvus.

ja vajaduse korral kahtluse alla seada. See on ka õigluse põhimõtte väljendus Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 8 väljendatud isikuandmete töötlemise suhtes. Isikuandmete kaitse üldmääruse (artikli 5 lõike 1 punkti a⁶) kohaselt on lisaks nõudele, et andmeid tuleb töödelda seaduslikult ja õiglaselt, ka läbipaistvus nüüd kõnealuste põhimõtete oluline aspekt⁷. Läbipaistvus on lahutamatu seotud õigluse ja uue, isikuandmete kaitse üldmääruse kohase vastutamise põhimõttega. Artikli 5 lõikest 2 tuleneb, et vastutav töötleja peab alati olema võimeline tõendama, et isikuandmete töötlemine on andmesubjektile läbipaistev.⁸ Sellega seoses eeldab vastutamise põhimõtte töötlemistoimingute läbipaistvust, et vastutavad töötlejad oleksid võimelised tõendama oma isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste kohustuste täitmist⁹.

3. Kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendusega 171 peaks vastutav töötleja juhul, kui töötlemisega on juba alustatud enne 25. maid 2018, tagama, et alates 25. maist 2018 on see kooskõlas tema läbipaistvuskohustustega (koos kõigi muude isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste kohustustega). See tähendab, et vastutavad töötlejad peaksid enne 25. maid 2018 üle vaatama kogu teabe, mis on esitatud andmesubjektidele nende isikuandmete töötlemise kohta (näiteks privaatsusavaldused/-teated jne), tagamaks, et nad järgivad käesolevates suunistes käsitletavaid läbipaistvusnõudeid. Kui sellist teavet muudetakse või täiendatakse, peaksid vastutavad töötlejad andmesubjektidele selgitama, et kõnealused muudatused tehti isikuandmete kaitse üldmääruse järgimiseks. Artikli 29 töörihm soovib andmesubjekte sellistest muudatustest või täiendustest aktiivselt teavitada, kuid miinimumnõue on, et vastutavad töötlejad teeksid kõnealuse teabe avalikult kättesaadavaks (nt oma veebisaidil). Ent kui muudatused või täiendused on olulised või sisulised, tuleks kooskõlas allpool olevate lõigetega 29–32 juhtida sellistele muudatustele aktiivselt andmesubjekti tähelepanu.
4. Kui vastutavad töötlejad järgivad läbipaistvusnõuet, on andmesubjektidel õigus pidada vastutavaid ja volitatud töötlejaid vastutavaks ning kontrollida oma isikuandmeid, näiteks andes või võttes tagasi teadliku nõusoleku ning teostades oma andmesubjekti õigusi¹⁰. Läbipaistvuse mõiste isikuandmete kaitse üldmääruses on pigem kasutajakeskne kui juriidiline ning selle järgimiseks on vastutavatele ja volitatud töötlejatele kehtestatud mitmetes artiklites konkreetsed praktilised nõuded. Praktilisi (teabe-) nõudeid on kirjeldatud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklites 12–14. Ent teabe kvaliteet,

⁶ „Isikuandmete töötlemisel tagatakse, et töötlemine on seaduslik, õiglane ja andmesubjektile läbipaistev“.

⁷ Direktiivis 95/46/EÜ viidati läbipaistvusele ainult põhjenduses 38 nõudmisega, et andmete töötlemine oleks õiglane, kuid sama direktiivi artikli 6 lõike 1 punktis a ei ole seda sõnaselgelt nimetatud.

⁸ Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõikes 2 pannakse vastutavale töötlejale kohustus tõendada vastutamise põhimõtte alusel läbipaistvust (koos artikli 5 lõikes 1 toodud viie muu andmete töötlemisega seotud põhimõttega).

⁹ Vastutavate töötlejate kohustus rakendada tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, et tagada ja suuta tõendada isikuandmete töötlemist kooskõlas isikuandmete kaitse määrusega, on sätestatud artikli 24 lõikes 1.

¹⁰Vt näiteks kohtujurist Cruz Villalóni 9. juuli 2015. aasta ettepanek Bara kohtuasjas (kohtuasi C-201/14), punkt 74: „igasuguse töötlemise läbipaistvust tagav nõue, et isikuid, kelle isikuandmeid töödeldakse, sellest teavitataks, on seda tähtsam, et see on vajalik tingimus, et asjassepuutuvad isikud saaksid kasutada oma õigust töödeldud andmetega tutvuda, mis on ette nähtud direktiivi 95/46 artiklis 12, ja oma õigust nende andmete töötlemisele vastuväiteid esitada, mis on sätestatud sama direktiivi artiklis 14“.

kättesaadavus ja arusaadavus on sama olulised nagu selle läbipaistvusteabe tegelik sisu, mis tuleb esitada andmesubjektidele.

5. Isikuandmete kaitse üldmääruse läbipaistvusnõudeid kohaldatakse olenemata töötlemise õiguslikust alusest ja kogu töötlemise elutsükli kestel. See ilmneb artiklist 12, milles on sätestatud, et läbipaistvust kohaldatakse andmetöötlustsükli järgmistel etappidel:
 - enne andmetöötlustsükli või selle algul, s.t kui isikuandmeid on kogutud kas andmesubjektilt või saadud muul viisil;
 - kogu töötlemisaja jooksul, s.t andmesubjektide teavitamisel nende õigustest, ning
 - töötlemise konkreetsetel ajahetkedel, näiteks kui esineb isikuandmetega seotud rikkumisi või töötlemise oluliste muudatuste korral.

Läbipaistvuse tähendus

6. Läbipaistvust ei ole isikuandmete kaitse üldmääruses määratletud. Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduses 39 selgitatakse läbipaistvuspõhimõtte tähendust ja ulatust andmete töötlemise kontekstis:

„Füüsilisi isikuid puudutavate isikuandmete kogumine, kasutamine, lugemine või muu töötlemine ja nende andmete töötlemise ulatus praegu või tulevikus peaks olema nende jaoks läbipaistev. Läbipaistvuse põhimõtte eeldab, et nende isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad, arusaadavad ning selgelt ja lihtsalt sõnastatud. Kõnealune põhimõtte puudutab eelkõige andmesubjektide teavitamist vastutava töötleja identiteedist ning töötlemise eesmärgist ja täiendavast teabest, et tagada asjaomaste füüsiliste isikute suhtes õiglane ja läbipaistev töötlemine ning nende õigus saada neid puudutavate isikuandmete töötlemise kohta kinnitust ja sõnumeid.“

Isikuandmete kaitse üldmääruse kohased läbipaistvuselemendid

7. Isikuandmete kaitse üldmääruse läbipaistvusega seotud põhiartiklid leiab III peatükist („Andmesubjekti õigused“), sest neid kohaldatakse andmesubjektide õiguste suhtes. Artiklis 12 on sätestatud üldeeskirjad, mida kohaldatakse järgmise suhtes: teabe andmine andmesubjektidele (artiklite 13–14 alusel); andmesubjektide teavitamine seoses nende õiguste kasutamisega (artiklite 15–22 alusel) ja teavitamine seoses isikuandmetega seotud rikkumistega (artikkel 34). Eelkõige on artiklis 12 nõutud, et kõnealune teave või teavitamine peab vastama järgmistele eeskirjadele:
 - see peab olema kokkuvõtlik, selge, arusaadav ja lihtsasti kättesaadav (artikli 12 lõige 1);
 - tuleb kasutada selget ja lihtsat keelt (artikli 12 lõige 1);
 - selge ja lihtsa keele nõue on eriti oluline lastele teabe esitamisel (artikli 12 lõige 1);

- teave tuleb esitada kirjalikult „*või muude vahendite abil, sealhulgas asjakohasel juhul elektrooniliselt*“ (artikli 12 lõige 1);
- kui andmesubjekt seda taotleb, võib teabe esitada suuliselt (artikli 12 lõige 1) ning
- üldjuhul tuleb see esitada tasuta (artikli 12 lõige 5).

„Kokkuvõtlik, selge, arusaadav ja lihtsasti kättesaadav“

8. Nõue, et andmesubjektidele esitataks teavet ja neid teavitataks „kokkuvõtlikult ja selgelt“, tähendab seda, et vastutavad töötajad peaksid esitama teavet/teavitama tõhusalt ja lakooniliselt, et vältida infoväsimumust. Seda teavet tuleks selgelt eristada muust isikuandmetega mitteseotud teabest, näiteks lepingusätetest või üldistest kasutustingimustest. Veebis võimaldab kihlise privaatsusavalduse/-teate kasutamine andmesubjektil liikuda privaatsusavalduse/-teate konkreesse ossa, millele nad soovivad kohe ligi pääseda, ega pea läbi kerima suurt hulka teksti konkreetsete küsimuste otsimiseks.
9. Nõue, et teave oleks „arusaadav“, tähendab seda, et sellest peaks aru saama sihtrühma keskpärane liige. Arusaadavus on tihedalt seotud nõudega kasutada selget ja lihtsat keelt. Vastutaval töötajal on teadmised inimestest, kelle kohta nad teavet koguvad, ja nad saavad kasutada neid teadmisi selle kindlaks tegemiseks, mida see sihtrühm võiks mõista. Näiteks, töötavate spetsialistide isikuandmeid koguv töötaja võib eeldada, et tema sihtrühmal on kõrgem arusaamise tase kui töötajal, kes hangib laste isikuandmeid. Kui töötajad on teabe arusaadavuse ja selguse tasemes ning kasutajaliidest/teadete/põhimõtete jne tõhususes ebakindlad, saavad nad vajaduse korral neid kontrollida muu hulgas näiteks selliste mehhanismide kaudu nagu kasutajapaneelid, loetavuse testid, ametlik ja mitteametlik suhtlus ning dialoog tööstusharu rühmade, tarbija huvirühmade ja reguleerivate asutustega.
10. Nimetatud sätetes kirjeldatud läbipaistvuspõhimõte võtab peamiselt arvesse seda, et andmesubjektil oleks võimalik eelnevalt kindlaks määrata, milline on töötlemise ulatus ja tagajärjed, ja neid ei üllataks hiljem see, kuidas nende isikuandmeid kasutatakse. See on ka isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 kohase õigluspõhimõtte oluline aspekt ja on seotud põhjendusega 39, kus on öeldud, et „[f]üüsilisi isikuid tuleks teavitada isikuandmete töötlemisega seotud ohtudest, normidest, kaitsemeetmetest ja õigustest ...“. Eelkõige keerulise, tehnilise või ootamatu andmetöötlemise puhul on artikli 29 töörihm seisukohal, et lisaks artiklites 13 ja 14 ette nähtud teabe esitamisele (mida käsitletakse neis suunistes tagapool) peaksid vastutavad töötajad ka eraldi selgitama ühemõttelises keeles, millised on kõige olulisemad töötlemise *tagajärjed*: teisisõnu, millist mõju privaatsusavalduses/-teates kirjeldatud konkreetne töötlemine andmesubjektile tegelikult avaldaks. Vastavalt vastutamise põhimõttele ja kooskõlas põhjendusega 39 peaksid vastutavad töötajad hindama, kas sellisel töötlemisel osalevate füüsiliste isikute puhul esineb konkreetseid ohte, millele tuleks juhtida andmesubjektide tähelepanu. See saab aidata anda ülevaadet töötlemise liikidest, millel võiks olla suurim mõju andmesubjektide põhiõigustele ja -vabadustele seoses nende isikuandmete kaitsega.

11. Element „lihtsasti kättesaadav“ tähendab seda, et andmesubjekt ei peaks otsima teavet; neile peaks olema kohe näha, kust ja kuidas selle teabe kätte saab, näiteks esitades selle neile otse, sidudes nad sellega, tähistades selle viitadega või vastusena loomuliku keele küsimusele (näiteks veebi kihilises privaatsusavalduses/-teates, KKK-des, kontekstuaalsete hüpikakende kaudu, mis aktiveeruvad siis, kui andmesubjekt täidab veebivormi, või interaktiivses digitaalses infosisus juturoboti liidese kaudu jne. Kõnealuseid mehhanisme käsitletakse lähemalt allpool, sealhulgas lõigetes 33–40).

Näide

Iga organisatsioon, kes haldab veebisaiti, peaks avaldama veebisaidil privaatsusavalduse/-teate. Otselink sellele privaatsusavaldusele/-teatele peaks olema selgelt nähtav selle veebisaidi igal lehel üldkasutatava mõiste alt (nt „Privaatsus“, „Privaatsuspoliitika“ või „Andmekaitset käsitlev teade“). Sellist paigutust või värvilahendusi, mis muudavad teksti või lingi vähem märgatavaks või veebilehel raskesti leitavaks, ei peeta lihtsasti kättesaadavaks.

Rakenduste puhul tuleks vajalik teave teha e-poes kättesaadavaks enne allalaadimist. Kui rakendus on alla laaditud, peab teave olema siiski rakenduse siseselt lihtsasti kättesaadav. Üks võimalus selle nõude täitmiseks on tagada, et teave ei oleks kunagi rohkem kui kahe toksatuse kaugusel (nt lisades valikuvариandi „Privaatsus“/„Andmekaitse“ rakenduse menüü funktsioonidesse). Lisaks peaks kõnealune privaatsusteave olema konkreetse rakenduse põhine ning mitte lihtsalt selle ettevõtte üldine privaatsuspõhimõte, kellele rakendus kuulub või kes teeb selle avalikkusele kättesaadavaks.

Artikli 29 tööühm soovitab parima tavana, et veebis isikuandmete kogumise hetkel esitataks link privaatsusavaldusele/-teatele või et kõnealune teave tehakse kättesaadavaks samal lehel, kus isikuandmeid kogutakse.

„Selge ja lihtne keel“

12. *Kirjaliku* teabe korral (ja kui kirjalik teave esitatakse suuliselt või heli-/audiovisuaalsete meetodite abil, kaasa arvatud nägemispuudega andmesubjektide puhul) tuleks järgida parimaid selge kirjutamise tavasid¹¹. Sarnast keelenõuet („lihtne ja arusaadav keel“) on varem kasutanud liidu seadusandja¹² ja samuti on sellele sõnaselgelt viidatud nõusoleku kontekstis isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduses 42¹³. Selge ja lihtsa keele nõue tähendab seda, et teave tuleks esitada võimalikult lihtsalt, vältides keerulisi lausehitusi ja keelestruktuure. Teave peaks olema konkreetne ja lõplik; sõnastus ei tohiks olla abstraktne

¹¹ Vt Euroopa Komisjoni 2011. aasta väljaannet „Kirjuta selgelt“ aadressil: <https://publications.europa.eu/et/publication-detail/-/publication/c2dab20c-0414-408d-87b5-dd3c6e5dd9a5>

¹² Nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes) artikkel 5

¹³ Põhjenduses 42 on öeldud, et vastutava töötleja poolt ette valmistatud nõusolekuavaldus peaks olema arusaadav ja lihtsasti kättesaadav, selles tuleks kasutada selget ja lihtsat keelt ning selles ei tohiks olla ebaõiglaste tingimusi.

või mitmetimõistetav ega jätma võimalust erinevateks tõlgendusteks. Eelkõige peaksid olema selged isikuandmete töötlemise eesmärk ja õiguslik alus.

Halbade tavade näited

Järgmised sõnastused ei ole töötlemise eesmärgist arusaamiseks piisavalt selged:

- „*Võime kasutada teie isikuandmeid uute teenuste väljaarendamiseks*“ (pole selge, millistest teenustest on jutt ja kuidas aitavad andmed neid välja arendada);
- „*Võime kasutada teie isikuandmeid teadusuuringute eesmärgil*“ (pole selge, millistele teadusuuringutele viidatakse) ning
- „*Võime kasutada teie isikuandmeid isikupärastatud teenuste pakkumiseks*“ (pole selge, mida isikupärastamise all silmas peetakse).

Heade tavade näited²⁴

- „*Säilitame teie ostuajaloo ja soovitame teile varem ostetud toodete põhjal muid tooteid, mis võiksid teile meie arvates huvi pakkuda*“ (on selge, millist liiki andmeid töödeldakse, et andmesubjekt on suunatud tootereklaamide saaja ja et nende andmeid kasutatakse selle võimaldamiseks);
- „*Säilitame ja hindame analüüsi eesmärgil teavet teie viimaste külastuste kohta meie veebisaidil ja selle kohta, kuidas liigute meie veebisaidi erinevate osade vahel, et mõista, kuidas külastajad meie veebisaiti kasutavad, et saaksime muuta seda intuitiivsemaks*“ (on selge, millist liiki andmeid töödeldakse ja kuidas vastutav töötleja kavatses neid analüüsida) ning
- „*Kogume andmeid selle kohta, millistel meie veebisaidi artiklidel olete klõpsanud, ja kasutame seda teavet selleks, et suunata veebisaidil olevaid reklaame selliselt, et need kattuks teemadega, mis pakuvad teile loetud artiklite põhjal huvi*“ (on selge, mida isikupärastamise all silmas peetakse ja kuidas andmesubjekti huvid on kindlaks tehtud).

13. Tuleks vältida selliseid keelelaiendeid nagu „võib“, „võiks“, „mõni“, „tihti“ ja „võimalik“. Kui vastutavad töötlejad otsustavad kasutada umbmäärast keelt, peaksid nad olema võimelised kooskõlas vastutamise põhimõttega tõendama, miks sellise keele kasutamist ei olnud võimalik vältida ja kuidas see ei kahjusta õiglast töötlemist. Lõigud ja laused peaksid olema

²⁴ Läbipaistvusnõue eksisteerib täiesti sõltumatult vastutavatele töötlejatele kehtestatud nõudest tagada, et artikli 6 kohasel töötlemisel oleks asjakohane õiguslik alus.

hästi struktureeritud, kasutades täppe ja taandridu hierarhiliste seoste tähistamiseks. Kirjutis peaks olema aktiivses, mitte passiivses tegumoes, ning tuleks vältida nimisõnade liigset kasutamist. Andmesubjektile esitav teave ei tohiks sisaldada ülemäära juriidilist, tehnilist ega erialast keelt või terminoloogiat. Kui teave tõlgitakse ühte või mitmesse muusse keelde, peaks vastutav töötleja tagama, et kõik tõlked on täpsed ning et fraseoloogia ja süntaks on teis(t)es keel(t)es arusaadavad, et tõlgitud teksti ei peaks dešifreerima ega uuesti tõlgendama. (Tõlge ühte või mitmesse muusse keelde tuleks esitada siis, kui vastutava töötleja sihtrühmaks¹⁵ on neid keeli kõnelevad andmesubjektid.)

Lastele ja muudele haavatavatele inimestele teabe esitamine

14. Kui vastutava töötleja sihtrühmaks on lapsed¹⁶ või ta on või peaks olema teadlik, et nende kaupu/teenuseid kasutavad eelkõige lapsed (kaasa arvatud siis, kui töötleja tugineb lapse nõusolekule)¹⁷, peaks ta tagama, et kasutatav sõnavara, keele toon ja stiil on lastele asjakohased ja mõistetavad selliselt, et lapsest teabesaaja tunneb ära, et sõnum/teave on neile suunatud¹⁸. Algse juriidilise keele alternatiivina kasutatava lapsekeskse keele kasuliku näite leiab „Lapsesõbralikus keeles ÜRO lapse õiguste konventsioonist“¹⁹.
15. Artikli 29 töörühm on seisukohal, et läbipaistvus on iseseisev õigus, mida kohaldatakse nii laste kui ka täiskasvanute suhtes. Artikli 29 töörühm rõhutab eelkõige seda, et lapsed ei kaota andmesubjektidena oma õigusi läbipaistvusele lihtsalt seetõttu, et vanemliku vastutuse kandja on andnud nõusoleku/volituse olukorras, mille suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 8. Kuigi vanemliku vastutuse kandja annab sellise nõusoleku või volituse paljudel juhtudel ühe korra, on lapsel (nagu igal muul andmesubjektil) jätkuvalt õigus läbipaistvusele kogu vastutava töötlejaga pideva suhtlemise kestel. See on kooskõlas ÜRO lapse õiguste konventsiooni artikliga 13, milles on öeldud, et lapsel on sõnavabadus; see sisaldab vabadust taotleda, vastu võtta ja edasi anda informatsiooni ja igasuguseid ideid²⁰. On oluline juhtida tähelepanu sellele, et kuigi artiklis 8 on ette nähtud teatud vanusest noorema lapse nimel nõusoleku andmine,²¹ ei ole selles sätestatud läbipaistvusmeetmete suunamist vanemliku vastutuse kandjale, kes annab

¹⁵ Näiteks, kui töötleja haldab veebisaiti kõnealuses keeles ja/või pakub riigipõhiseid valikuvariante ja/või lihtsustab kaupade või teenuste eest tasumist konkreetse liikmesriigi vääringus, võivad need viidata sellele, et vastutava töötleja sihtrühmaks on konkreetse liikmesriigi andmesubjektid.

¹⁶ Isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole määratletud mõistet „laps“, ent artikli 29 töörühm tunnistab, et ÜRO lapse õiguste konventsiooni kohaselt, mille kõik ELi liikmesriigid on ratifitseerinud, on laps alla 18-aastane isik.

¹⁷ s.t 16-aastane või vanem laps (või kui isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 8 lõike 1 kohaselt on liikmesriigi õiguses määratud laste puhul infoühiskonna teenuste pakkumiseks nõusoleku andmise eaks 13–16 aastat, laps, kes on selles riiklikus nõusoleku andmise eas).

¹⁸ Põhjenduses 38 on öeldud: „Laste isikuandmed väärivad erilist kaitset, kuna lapsed ei pruugi olla piisavalt teadlikud asjaomastest ohtudest, tagajärgedest ja kaitsemeetmetest ning oma õigustest seoses isikuandmete töötlemisega“. Põhjenduses 58 on öeldud: „Kuna lapsed väärivad erilist kaitset, peaks laste isikuandmete töötlemisel kogu teave olema ja suhtlemine toimuma selges ja lihtsas keeles, mis on lapsele kergesti arusaadav“.

¹⁹ <https://www.unicef.org/rightsite/files/uncrcchildfriendlylanguage.pdf>

²⁰ ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklis 13 on sätestatud, et: „Lapsel on sõnavabadus; see sisaldab vabadust riigipiiridest sõltumata suuliselt, kirjalikult või trükis, kunsti vormis või mõnel muul, lapse enda valitud viisil, taotleda, vastu võtta ja edasi anda informatsiooni ning igasuguseid ideid.“

²¹ Vt joonealune märkus 17.

sellise nõusoleku. Seetõttu on vastutavatel töötajatel artikli 12 lõikes 1 (mida toetavad põhjendused 38 ja 58) konkreetselt ära mainitud lastele suunatud läbipaistvusmeetmete kohaselt kohustus tagada, et kui nende sihtrühmaks on lapsed või nad on teadlikud, et nende kaupu või teenuseid kasutavad eelkõige kirjaoskajad lapsed, siis igasugune teabe edastamine või teavitamine peaks toimuma selges ja lihtsas keeles või viisil, mida lapsed hõlpsalt mõistavad. Kahtluste vältimiseks tunnistab artikli 29 tööühm siiski, et väga noorte või kirjaoskamatu laste puhul võib läbipaistvusmeetmed suunata ka vanemliku vastutuse kandjatele, arvestades, et enamikul juhtudel sellised lapsed tõenäoliselt ei mõista isegi kõige tavalisemaid läbipaistvust käsitlevaid kirjalikke või mittekirjalikke sõnumeid.

16. Samuti kui vastutav töötaja on teadlik, et tema kaupu/teenuseid kasutavad muud tundlikud ühiskonnaliikmed, kaasa arvatud puuetega inimesed või inimesed, kellel võib olla raskusi teabe kättesaamisel, (või need on suunatud sellistele isikutele), peaks vastutav töötaja võtma arvesse selliste andmesubjektide tundlikkust selle hindamisel, kuidas tagada, et see vastab läbipaistvuskohustustele seoses selliste andmesubjektidega²². See on seotud vastutava töötaja vajadusega hinnata oma sihtrühma tõenäolist arusaamise taset, nagu on arutatud eespool lõikes 9.

„Kirjalikult või muude vahendite abil“

17. Artikli 12 lõike 1 kohaselt on andmesubjektidele teabe esitamise või nende teavitamise puhul vaikimisi seisukohaks, et teave on kirjalik²³. (Artikli 12 lõikes 7 on sätestatud ka, et teave tuleb esitada koos standardsete ikoonidega ja seda küsimust käsitletakse lõigete 49–53 visualiseerimisvahendeid käsitlevas osas). Ent isikuandmete kaitse üldmäärus lubab kasutada ka muid täpsustamata „vahendeid“, kaasa arvatud elektroonilisi vahendeid. Artikli 29 tööühm seisukoht seoses kirjalike elektrooniliste vahenditega on see, et kui vastutav töötaja haldab veebisaiti (või tegutseb osaliselt või täielikult selle kaudu), soovib artikli 29 tööühm kasutada kihilisi privaatsusavaldusi/-teateid, mis võimaldavad veebisaidi külastajatel liikuda asjaomase privaatsusavalduse/-teate konkreetsete aspektideni, mis neid kõige enam huvitavad (vt lisateavet kihiliste privaatsusavalduste/-teadete kohta lõigetes 35–37)²⁴. Ent kogu andmesubjektidele suunatud teave peaks olema neile kättesaadav ühes kohas või ühe tervikliku dokumendina (kas digitaalsel kujul või paberkandjal), millele andmesubjektid pääsevad hõlpsasti ligi, juhul kui nad soovivad tutvuda kogu neile suunatud teabega. Oluline on ka see, et kihilise lähenemisviisi kasutamine ei piirdu üksnes andmesubjektidele teabe esitamise kirjalike elektrooniliste vahenditega. Nagu on arutatud allpool lõigetes 35–36 ja 38, võidakse andmesubjektidele teabe esitamise kihilist lähenemisviisi kasutada töötlemisega seotud läbipaistvuse tagamiseks kombineeritud *meetodeid* rakendades.

²² Näiteks nõutakse ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis, et puuetega inimestele pakutaks asjakohaseid abi ja toe vorme, et tagada neile juurdepääs teabele.

²³ Artikli 12 lõikes 1 on viidatud „keelele“ ja on sätestatud, et teave esitatakse kirjalikult või muude vahendite abil, sealhulgas asjakohasel juhul elektrooniliselt.

²⁴ Seda, et artikli 29 tööühm tunnistab kihiliste teadete kasu, on märgitud juba arvamuses 10/2004 ühtlustatuma teabe esitamise kohta ja arvamuses 02/2013 nutiseadmete rakenduste kohta.

18. Loomulikult ei ole digitaalsete kihiliste privaatsusavalduste/-teadete kasutamine ainus kirjalik elektrooniline vahend, mida vastutavad töötajad saavad kasutada. Muude elektrooniliste vahendite hulka kuuluvad täppisajastatud kontekstuaalsed hüpikteated, 3D-puute- või ülelibistamisel ilmuvad teated ja privaatsuse haldamise töölaud. Mittekirjalikud elektroonilised vahendid, mida võib kasutada *lisaks* kihilisele privaatsusavaldusele/-teatele, võivad olla videod ja nutitelefoni või nutistu (IoT) häälteavitused²⁵. „Muud vahendid“, mis ei pruugi olla elektroonilised, võivad olla näiteks multifilmid, infograafika või vooskeemid. Kui läbipaistvusteave on suunatud konkreetselt lastele, peaksid vastutavad töötajad kaaluma seda, millised meetmed võiksid olla lastele eriti kättesaadavad (nt muude meetmete hulgas võivad nendeks olla koomiksid/multifilmid, piktogrammide, animatsioonid jne).
19. On ülioluline, et teabe esitamiseks valitud meetod(id) sobib/sobivad konkreetsete asjaoludega, s.t sellega, kuidas vastutav töötaja ja andmesubjekt omavahel suhtlevad, või sellega, kuidas andmesubjekti teavet kogutakse. Näiteks üksnes teabe esitamine kirjalikus elektroonilises vormis, nt veebipõhise privaatsusavalduse/-teatena, ei pruugi olla asjakohane/teostatav, kui isikuandmeid koguvad seadmel puudub veebisaidile juurdepääsuks / sellise kirjaliku teabe kuvamiseks ekraan (nt nutistu seadmed / nutiseadmed). Sellistel juhtudel tuleks arvesse võtta asjakohaseid *täiendavaid* alternatiivseid meetmeid, näiteks privaatsusavalduse/-teate esitamine paberkuul kasutusjuhendina või võrguaadressi esitamine (s.t konkreetne leht veebisaidil), kust veebipõhise privaatsusavalduse/-teate leiab paberkuul kasutusjuhendist või pakendilt. Samuti võib lisaks esitada teabe helilises vormis (suuliselt), kui ekraanita seadmega on võimalik esitada heli. Artikli 29 tööühm on varem andnud soovitusi seoses läbipaistvuse ja teabe esitamisega andmesubjektidele asjade interneti hiljutisi arengusamme käsitlevas arvamuses²⁶ (nt asjade interneti esemetele trükitud ruutkoodide kasutamine, nii et ruutkoodi skannimisel kuvatakse vajalik läbipaistvusteave). Need soovitused jäävad isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt kehtima.

„... võib teabe esitada suuliselt“

20. Artikli 12 lõikes 1 on kaalutud konkreetselt seda, et andmesubjekti taotluse korral võib teabe esitada suuliselt, tingimusel et tema isikusamasust tõendatakse muude vahendite abil. Teisisõnu peaksid kasutatud vahendid olema enamasti kui üksnes tugineda isiku väitele, et nad on konkreetse nimega isikud, ja vahendid peaksid võimaldama vastutaval töötajal andmesubjekti isikusamasust kindlaks teha piisava kindlusega. Nõue, mille kohaselt tuleb andmesubjekti isikusamasust kindlaks teha enne teabe üksnes suulist esitamist, kehtib teabe suhtes, mis on seotud konkreetse andmesubjekti poolt oma artiklite 15–22 ja 34 kohaste õiguste kasutamisega. Seda suulise teabe esitamisele seatud eeltingimust ei saa kohaldada üldiste isikuandmete esitamise suhtes, nagu on kirjeldatud artiklites 13 ja 14, kuna artiklites 13 ja 14 nõutud teave tuleb teha samuti kättesaadavaks

²⁵ Need elektrooniliste vahendite näited on üksnes näitlikud ning vastutavad töötajad võivad välja töötada uusi innovatiivseid meetodeid artikli 12 järgimiseks.

²⁶ Artikli 29 tööühma aramus 8/2014, mis võeti vastu 16. septembril 2014.

tulevastele kasutajatele/klientidele (kelle isikusamasust ei oleks vastutaval töötlejal võimalik kindlaks teha). Seega artikli 13 ja 14 kohaselt esitatava teabe võib esitada suuliselt, ilma et vastutav töötleja nõuaks andmesubjektilt isikusamasuse tõendamist.

21. Artiklites 13 ja 14 nõutud teabe suuline esitamine ei tähenda tingimata suulise teabe esitamist isikute vahel (s.t isiklikult või telefoni teel). Lisaks kirjalikele vahenditele võib esitada automatiseeritud suulist teavet. Näiteks, seda võib kohaldada nägemispuudega isikute suhtes suhtlemisel infoühiskonna teenuste osutajatega või ekraanita nutiseadmete puhul, millele on viidatud eespool lõikes 19. Kui vastutav töötleja on otsustanud esitada andmesubjektile teavet suuliselt või andmesubjekt taotleb suulise teabe või teavituse esitamist, on artikli 29 töörihm seisukohal, et vastutav töötleja peaks võimaldama andmesubjektile uuesti kuulata eelnevalt salvestatud sõnumeid. See on hädavajalik juhul, kui suulise teabe taotlus on seotud nägemispuudega andmesubjektidega või muude andmesubjektidega, kellel võib olla raskusi kirjaliku teabe kättesaadavuse või sellest arusaamisega. Samuti peaks vastutav töötleja tagama, et ta on dokumenteerinud või suudab tõendada (vastutamise nõude järgimise eesmärgil) järgmist: i) suuliselt esitatud teabetaotlus, ii) meetod, kuidas tuvastati andmesubjekti isik (kui see on asjakohane – vt eespool lõige 20) ja iii) asjaolu, et teave esitati andmesubjektile.

„Tasuta“

22. Artikli 12 lõike 5 kohaselt²⁷ ei saa vastutavad töötlejad üldjuhul võtta andmesubjektidelt artiklite 13 ja 14 kohase teabe esitamise ning artiklite 15–22 (andmesubjektide õiguste kohta) ja 34 (andmesubjektide teavitamise kohta isikuandmetega seotud rikkumistest) kohase teavitamise ja meetmete võtmise eest tasu²⁸. Kõnealune läbipaistvusaspekt tähendab ka seda, et läbipaistvusunõuete kohaselt teabe esitamise tingimuseks ei saa seada finantstehinguid, näiteks teenuste või kaupade eest maksmist või nende ostmist²⁹.

Andmesubjektidele edastatav teave – artiklid 13 ja 14

Sisu

23. Isikuandmete kaitse üldmääruses on loetletud teabe liigid, mis tuleb esitada andmesubjektile seoses nende isikuandmete töötlemisega juhul, kui need kogutakse andmesubjektilt (artikkel 13) või hangitakse muust allikast (artikkel 14). Käesolevate suuniste **lisas toodud tabelis** on esitatud ülevaade teabe liikidest, mis tuleb artiklite 13 ja 14

²⁷ Selles on sätestatud, et „artiklite 13 ja 14 kohase teabe esitamine ning artiklite 15–22 ja 34 kohane teavitamine ja meetmete võtmine on tasuta“.

²⁸ Ent vastutav töötleja võib artikli 12 lõike 5 kohaselt küsida mõistlikku tasu juhul, kui näiteks andmesubjekti taotlus seoses artiklite 13 ja 14 kohase teabega või artiklite 15–22 või 34 kohaste õigustega on ülemäärane või selgelt põhjendamatu. (Eraldi seoses artikli 15 lõike 3 kohase õigusega tutvuda andmetega võib vastutav töötleja küsida mõistlikku tasu halduskulude katmiseks juhul, kui andmesubjekt taotleb isikuandmete lisakoopiaid).

²⁹ Näiteks, kui andmesubjekti isikuandmeid kogutakse ostu raames, tuleks teave, mille esitamist nõutakse artikli 13 kohaselt, esitada enne makse tegemist ja teabe kogumise hetkel, mitte pärast tehingu lõpuleviimist. Samamoodi ka siis, kui andmesubjektile osutatakse tasuta teenuseid, tuleb artikli 13 kohane teave esitada enne, mitte pärast registreerumist, arvestades, et artikli 13 lõikes 1 nõutakse teabe esitamist „isikuandmete saamise ajal“.

kohaselt esitada. Selles võetakse arvesse ka kõnealuste nõuete laadi, ulatust ja sisu. Selguse huvides on artikli 29 töörühm seisukohal, et artiklite 13 ja 14 lõike 1 ja 2 kohaselt esitatava teabe staatusel pole vahet. Kogu kõnealustes lõigetes käsitletav teave on ühtmoodi oluline ja tuleb esitada andmesubjektile.

„Asjakohased meetmed“

24. Sarnaselt sisule on oluline ka see, millisel kujul ja viisil artiklites 13 ja 14 nõutud teave tuleks andmesubjektile esitada. Sellist teavet sisaldavale teatele viidatakse sageli kui andmekaitset käsitlevale teatele, privaatsusteatele, privaatsuspõhimõtetele, privaatsusavaldusele või õiglase töötlemise teatele. Isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole ette nähtud seda, millises vormis või mil viisil tuleks selline teave andmesubjektile esitada, kuid on selgitatud, et vastutav töötleja vastutab „asjakohaste meetmete“ võtmise eest seoses nõutava teabe esitamisega läbipaistvuse eesmärgil. See tähendab, et vastutav töötleja peaks võtma arvesse kõiki andmete kogumise ja töötlemise asjaolusid teabe esitamise asjakohase viisi ja vormi üle otsustamisel. Eelkõige tuleb hinnata asjakohaseid meetmeid lähtuvalt toote/teenuse kasutaja kogemusest. See tähendab, et võetakse arvesse kasutatavat seadet (kui see on asjakohane), kasutajaliideste/vastutava töötlejaga suhtlemise laadi (kasutaja „teekond“) ja kõnealuste teguritega kaasnevaid piiranguid. Nagu eespool lõikes 17 on märgitud, soovib artikli 29 töörühm, et kui vastutav töötleja tegutseb veebis, tuleks esitada veebipõhine kihiline privaatsusavaldus/-teade.
25. Et aidata kindlaks teha kõige asjakohasemat teabe esitamise korda, võivad vastutavad töötledjad soovida enne n-ö otse-eetrisse minekut katsetada erinevaid kordasid kasutajakatsete teel (nt keskses asukohas läbiviidavad katsed (*hall tests*) ning muud loetavuse ja kättesaadavusega seotud tüüpikatsed), et hankida tagasisidet selle kohta, kui ligipääsetav, mõistetav ja lihtsalt kasutatav on kavandatud meede kasutajate jaoks. (Vt ka eespool lõikes 9 toodud täiendavad märkused muude kasutajakatsete läbiviimise mehhanismide kohta). Samuti peaks sellise lähenemisviisi dokumenteerimine abistama vastutavat töötledjat nende vastutamise kohustuste korral, näidates, kuidas teabe edastamiseks valitud vahend/lähenemisviis on antud asjaoludel kõige asjakohasem.

Teabe esitamise ajastus

26. Artiklites 13 ja 14 on toodud teave, mis tuleb esitada andmesubjektile töötlustsükli algusetapil³⁰. Artiklit 13 kohaldatakse siis, kui andmeid kogutakse andmesubjektilt. See hõlmab isikuandmeid, mille:
- andmesubjekt esitab teadlikult vastutavale töötledjale (nt veebivormi täitmisel) või

³⁰ Vastavalt õigluse ja eesmärgi piirangu põhimõttele peaks andmesubjektilt isikuandmeid koguv organisatsioon kogumise ajal alati kindlaks määrama töötlemise eesmärgid. Kui eesmärk hõlmab tulenevate isikuandmete teket, tuleb selliste tulenevate isikuandmete tekke ja edasise töötlemise kavandatud eesmärk ning töödeldud tulenevate andmete liigid alati edastada andmesubjektile kogumise ajal või enne uuel eesmärgil edasist töötlemist vastavalt artikli 13 lõikele 3 või artikli 14 lõikele 4.

- vastutav töötleja kogub andmesubjektilt vaatluse alusel (nt automatiseeritud andmehõive seadmete või andmehõivetarkvara, nt kaamerate, võrguseadmete, Wi-Fi jälgimise, RFIDi või muud tüüpi andurite abil).

Artiklit 14 kohaldatakse siis, kui andmeid ei ole saadud andmesubjektilt. See hõlmab isikuandmeid, mille vastutav töötleja on saanud sellistest allikatest nagu:

- kolmandast isikust vastutavad töötlejad;
- avalikult kättesaadavad allikad;
- andmemaaklerid või
- muud andmesubjektid.

27. Kõnealuse teabe esitamise ajastuse seisukohast on sellise teabe õigeaegne esitamine läbipaistvuskohustuse ja andmete õiglase töötlemise kohustuse oluline element. Artikli 13 kohaldamisel tuleb esitada artikli 13 lõike 1 kohane teave „*isikuandmete saamise ajal*“. Artikli 14 kohaselt kaudselt saadud isikuandmete korral on tähtajad, mille jooksul tuleb nõutav teave teha andmesubjektile teatavaks, toodud artikli 14 lõike 3 punktides a–c järgmiselt:

- Üldnõue on see, et teave tuleb esitada „*mõistliku aja jooksul*“ pärast isikuandmete saamist ja hiljemalt ühe kuu jooksul, „*võttes arvesse isikuandmete töötlemise konkreetseid asjaolusid*“ (artikli 14 lõike 3 punkt a).
- Artikli 14 lõike 3 punktis a toodud üldist ühekuulist tähtaega võidakse lühendada artikli 14 lõike 3 punkti b kohaselt³¹, milles nähakse ette olukord, kui isikuandmeid kasutatakse andmesubjekti teavitamiseks. Sellisel juhul tuleb teave esitada hiljemalt andmesubjekti esmakordse teavitamise ajal. Kui esmakordne teavitamine leiab aset enne üht kuud pärast isikuandmete saamist, tuleb teave esitada *hiljemalt* andmesubjekti esmakordse teavitamise ajal, olenemata sellest, et andmete saamise hetkest ei ole möödunud üht kuud. Kui andmesubjekti esmakordne teavitamine leiab aset rohkem kui üks kuu pärast isikuandmete saamist, kohaldatakse jätkuvalt artikli 14 lõike 3 punkti a, nii et artikli 14 kohane teave tuleb esitada andmesubjektile hiljemalt ühe kuu jooksul pärast selle saamist.
- Üldist ühekuulist tähtaega võib ka lühendada artikli 14 lõike 3 punkti c³² kohaselt, milles nähakse ette olukord, kui andmed avaldatakse muule vastuvõtjale (kas kolmandale isikule või mitte)³³. Sellisel juhul tuleb teave esitada hiljemalt esmakordse avaldamise hetkel. Kui avaldamine leiab aset enne üht kuud, tuleb teave esitada *hiljemalt* kõnealuse esmakordse avaldamise hetkel, olenemata sellest,

³¹ Artikli 14 lõike 3 punktis b kasutatud sõnad „*kui isikuandmeid kasutatakse ...*“ viitavad üldise seisukoha täpsustusele seoses artikli 14 lõike 3 punktis a kehtestatud maksimaalse tähtajaga, kuid ei asenda seda.

³² Artikli 14 lõike 3 punktis c kasutatud sõnad „*kui ... kavatakse avaldada teisele vastuvõtjale ...*“ viitavad samuti üldise seisukoha täpsustusele seoses artikli 14 lõike 3 punktis a kehtestatud maksimaalse tähtajaga, kuid ei asenda seda.

³³ Artikli 4 lõikes 9 on määratletud „vastuvõtja“ ja selgitatud, et vastuvõtja, kellele isikuandmed avaldatakse, ei pea olema kolmas isik. Seetõttu võib vastuvõtja olla vastutav töötleja, kaasvastutav töötleja või volitatud töötleja.

et andmete saamisest ei ole möödunud üht kuud. Sarnaselt artikli 14 lõike 3 punkti b seisukohaga, juhul kui isikuandmete avaldamine leiab aset rohkem kui üks kuu pärast isikuandmete saamist, jätkatakse taas artikli 14 lõike 3 punkti a kohaldamist, seega tuleb artikli 14 kohane teave esitada andmesubjektile hiljemalt ühe kuu jooksul pärast saamist.

28. Seetõttu on igal juhul maksimaalne tähtaeg, mille jooksul artikli 14 kohane teave tuleb esitada, üks kuu. Ent isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste õigluse ja vastutamise põhimõtetega nõutakse, et vastutavad andmetöötajad võtaksid selle üle otsustamisel, millal esitada artikli 14 kohast teavet, alati arvesse andmesubjektide mõistlikke ootusi, mõju, mida töötlemine võib neile avaldada, ning nende võimet kasutada oma õigusi seoses sellise töötlemisega. Vastutus eeldab, et vastutavad töötajad näitavad oma otsuse põhjuseid ja põhjendavad, miks esitati teave sel ajahetkel. Tegelikult võib olla raske neid nõudeid täita, kui teave esitatakse viimasel hetkel. Seoses sellega on põhjenduses 39 muu hulgas sätestatud, et andmesubjekte tuleks „teavitada isikuandmete töötlemisega seotud ohtudest, normidest, kaitsemeetmetest ja õigustest ning sellest, kuidas nad saavad sellise andmete töötlemisega seoses oma õigusi kasutada“. Põhjenduses 60 on viidatud ka nõudele, et andmesubjekti tuleks teavitada isikuandmete töötlemise toimingute tegemisest ja selle eesmärkidest õiglase ja läbipaistva töötlemise põhimõtete kontekstis. Kõigil neil põhjustel on artikli 29 tööühm seisukohal, et võimaluse korral peaksid vastutavad töötajad õigluse põhimõtte kohaselt esitama teavet andmesubjektidele piisavalt varakult enne kindlaksmääratud tähtaegu. Täiendavad märkused andmesubjektide töötlemistoimingutest teavitamise ja selliste töötlemistoimingute tegeliku toimumise vahelise ajavahemiku asjakohasuse kohta on toodud lõigetes 30–31 ja 48.

Artikli 13 ja artikli 14 kohase teabe muudatused

29. Vastutav olemine seoses läbipaistvusega ei kehti üksnes isikuandmete kogumise hetkel, vaid kogu töötlemise elutsükli kestel, olenemata edastatavast teabest või teadaandest. Sellega on tegemist näiteks olemasolevate privaatsusavalduste/-teadete sisu muutmisel. Vastutav töötaja peaks järgima samu põhimõtteid nii esialgsest privaatsusavaldusest/-teatest ja kõnealuse avalduse/teate kõigist järgnevatest sisulistest või olulistest muudatustest teavitamisel. Tegurid, mida vastutavad töötajad peaksid sisulise või olulise muudatuse hindamisel arvesse võtma, hõlmavad mõju andmesubjektidele (kaasa arvatud nende võime kasutada oma õigusi) ja seda, kui ootamatu/üllatav oleks muudatus andmesubjektidele. Privaatsusavalduse/-teate muudatused, millest tuleks andmesubjekte alati teavitada, hõlmavad muu hulgas järgmist: töötlemise eesmärgi muutmine; vastutava töötaja identiteedi muutmine või selle muutmine, kuidas andmesubjektid saavad oma õigusi teostada seoses töötlemisega. Seevastu näide privaatsusavalduse/-teate nendest muudatustest, mida artikli 29 tööühm ei pea sisuliseks ega materiaalseks, hõlmab õigekirjavigade parandusi või stiili- ja grammatikavigu. Kuna enamus olemasolevaid kliente või kasutajaid vaatab privaatsusavalduste/-teadete muudatuste teavitused üksnes põgusalt üle, peaks vastutav töötaja võtma arvesse kõiki meetmeid, mis on vajalikud selle tagamiseks, et kõnealustest muudatustest teavitatakse sellisel viisil, et neid tõepoolest märkab enamus vastuvõtjaid. See tähendab näiteks seda, et muudatustest tuleks teavitada

alati konkreetselt nende muudatuste jaoks mõeldud (st mitte koos otseturustussisuga) asjakohasel viisil (nt e-posti, paberkirja või veebilehel oleva hüpikakna kaudu või muul viisil, mis juhib andmesubjekti tähelepanu tõhusalt muudatustele); selline artikli 12 nõuetele vastav teavitamine on täpne, läbipaistev, arusaadav, lihtsasti kättesaadav ning selges ja lihtsas keeles. Privaatsusavalduses/-teates toodud viiteid selle kohta, et andmesubjekt peaks korrapäraselt kontrollima, ega privaatsusavaldust/-teadet ei ole muudetud või uuendatud, ei peeta mitte üksnes ebapiisavaks, vaid ka ebaõiglaseks artikli 5 lõike 1 punkti a kontekstis. Lisasuuniseid seoses andmesubjektide muudatustest teavitamise ajastusega on käsitletud allpool lõigetes 30–31.

Artikli 13 ja artikli 14 kohase teabe muudatustest teavitamise ajastus

30. Isikuandmete kaitse üldmääruses ei käsitleta ajastuse nõudeid (ega meetodeid), mida kohaldatakse andmesubjektile artikli 13 või 14 kohaselt varem esitatud teabe muudatustest teavitamise puhul (v.a töötlemise kavandatav täiendav eesmärk, millisel juhul tuleb teave selle täiendava eesmärgi kohta teha teatavaks enne sellise edasise töötlemise algust vastavalt artikli 13 lõikele 3 ja artikli 14 lõikele 4 – vt allpool lõige 45). Ent nagu on eespool artikli 14 kohase teabe esitamise ajastuse kontekstis märgitud, peab vastutav töötleja võtma taas arvesse õigluse ja vastutamise põhimõtteid seoses andmesubjekti mõistlike ootuste või nende muudatuste võimaliku mõjuga andmesubjektile. Kui teabe muudatus viitab töötlemise laadi põhjalikule muutmisele (nt vastuvõtjate kategooriate laiendamine või kolmandale riigile edastamise sisseviimine) või muudatus, mis võib olla töötlemistoimingu seisukohast oluline, kuid mis on andmesubjekti jaoks asjakohane ja avaldab talle mõju, tuleks kõnealune teave esitada andmesubjektile piisavalt vara enne muudatuse tegelikku jõustumist ja meetod, mille abil juhitakse muudatustele andmesubjekti tähelepanu, peaks olema selgesõnaline ja tõhus. Sellega tagatakse, et andmesubjektil ei jää muudatus märkamata ja võimaldatakse andmesubjektile mõistlik ajavahemik, et ta saaks a) arvesse võtta muudatuse laadi ja mõju ning b) teostada oma isikuandmete kaitse üldmääruse kohaseid õigusi seoses muudatusega (nt võtta tagasi nõusolek või esitada vastuväide töötlemisele).
31. Vastutavad töötlejad peaksid hoolikalt arvesse võtma iga sellise olukorra asjaolusid ja konteksti, mil läbipaistvusteabe uuendamine on vajalik, kaasa arvatud muudatuste võimalik mõju andmesubjektile ja muudatustest teavitamiseks kasutatav kord, ning olema võimelised tõendama, kuidas andmesubjekti muudatustest teavitamise ja muudatuse jõustumise vaheline ajavahemik vastab õigluse põhimõttele. Lisaks on artikli 29 tööriühm seisukohal, et vastavalt õigluse põhimõttele peaks vastutav töötleja andmesubjektide sellistest muudatustest teavitamisel selgitama ka seda, milline oleks kõnealuste muudatuste tõenäoline mõju andmesubjektidele. Läbipaistvusnõuete täitmine ei varja olukorda, kus töötlemise muudatused on nii märkimisväärsed, et töötlemise laad muutub varasemaga võrreldes täiesti teistsuguseks. Artikli 29 tööriühm rõhutab, et kõiki muid isikuandmete kaitse üldmääruse sätteid, kaasa arvatud neid, mis on seotud nõuetele mittevastava edasise töötlemisega, kohaldatakse jätkuvalt, olenemata läbipaistvuskohustuste täitmisest.

32. Lisaks isegi siis, kui (nt privaatsusavalduses/-teates sisalduv) läbipaistvusteave oluliselt ei muutu, on tõenäoline, et andmesubjektid, kes on kasutanud teenust märkimisväärselt kaua, ei mäleta neile alguses artikli 13 ja/või 14 kohaselt esitatud teavet. Artikli 29 töörühm soovib, et vastutavad töötajad aitaksid kaasa sellele, et andmesubjektidel oleks teabele jätkuvalt lihtne juurdepääs, et viia end uuesti kurssi andmete töötlemise ulatusega. Kooskõlas vastutamise põhimõttega peaksid vastutavad töötajad arvesse võtma ka seda, kas ja milliste intervallidega oleks asjakohane esitada andmesubjektidele selgesõnalisi meeldetuletusi seoses privaatsusavalduse/-teatega ja kust nad võiksid selle leida.

Teabe esitamise kord – vorming

33. Nii artiklis 13 kui ka 14 on viidatud vastutava töötaja kohustusele „*teha andmesubjektile teatavaks kogu järgmine teave ...*“. Mõjuv sõna on siin „teatavaks tegema“. See tähendab, et vastutav töötaja peab võtma aktiivselt meetmeid kõnealuse teabe esitamiseks andmesubjektile või suunama andmesubjekti aktiivselt selle asukohta (nt otselingi, ruutkoodi kasutamise jne kaudu). Andmesubjektile ei peaks olema vaja aktiivselt otsida kõnealustes artiklites käsitletud teavet muu teabe hulgast, näiteks veebisaidi või rakenduse kasutustingimustest. Seda punkti illustreerib lõikes 11 toodud näide. Nagu eespool lõikes 17 on märgitud, soovib artikli 29 töörühm, et samuti peaks kogu andmesubjektidele suunatud teave olema neile kättesaadav ühes kohas või ühe tervikliku dokumendina (nt kas digitaalsel kujul veebisaidil või paber kandjal), millele pääseb hõlpsalt ligi, juhul kui nad soovivad tutvuda kogu teabega.
34. Isikuandmete kaitse üldmääruses tekib sisemine pinge ühelt poolt nõuete vahel esitada andmesubjektidele kogu isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt nõutav teave ning teiselt poolt teha seda kokkuvõtlikult, selgelt, arusaadavalt ja lihtsasti kättesaadavas vormis. Seetõttu, ja pidades silmas vastutamise ja õigluse peamisi põhimõtteid, peavad töötajad ise analüüsima isikuandmete töötlemise laadi, asjaolusid, ulatust ja konteksti ning otsustama isikuandmete kaitse üldmääruse juriidiliste nõuete raames ja kõnealustes suunistes, eriti allpool lõikes 36 toodud soovitusi arvesse võttes, kuidas seada tähtsuse järjekorda teave, mis tuleb andmesubjektidele esitada, ja millised on teabe esitamise asjakohased üksikasjalikkuse tasemed ja meetodid.

Kihiline lähenemisviis digitaalkeskkonnas ja kihilised privaatsusavaldused/-teated

35. Pidades silmas teabe mahtu, mis tuleb andmesubjektile esitada, võivad vastutavad töötajad järgida digitaalvaldkonnas kihilist lähenemisviisi juhul, kui nad otsustavad kasutada läbipaistvuse tagamiseks kombineeritud meetodeid. Artikli 29 töörühm soovib infoväsimuse vältimiseks eelkõige seda, et andmesubjektile esitatava teabe eri liikide sidumiseks tuleks kasutada pigem kihilisi privaatsusavaldusi/-teateid kui lihtsalt kuvada kogu selline teave ekraanil ühe teatena. Kihilised privaatsusavaldused/-teated võivad aidata lahendada terviklikkuse ja arusaadavuse vahelist pinget, nimelt võimaldades kasutajatel liikuda otse sellesse avalduse/teate ossa, mida nad soovivad lugeda. Tuleks märkida, et kihilised privaatsusavaldused/-teated ei ole vaid pesastatud lehed, kus tuleb asjakohase

teabeni jõudmiseks mitu korda klõpsata. Privaatsusavalduse/-teate esimese kihi kujundus ja küljendus peaksid olema sellised, et andmesubjektidel oleks selge ülevaade teabest, mis on neile oma isikuandmete töötlemisel kättesaadav, ja sellest, kust/kuidas nad leiavad privaatsusavalduse/-teate kihtide seast üles sellise üksikasjaliku teabe. Samuti on oluline, et kihilise teate erinevates kihtides sisalduv teave oleks järjepidev ja et kihid ei annaks vastuolulist teavet.

36. Seoses selle esimese korra sisuga, mida vastutav töötaja kasutab andmesubjektidele teabe esitamiseks kihilise lähenemisviisi abil (teisisonu esmasel viisil, kuidas vastutav töötaja andmesubjektiga esmakordselt suhtleb), või kihilise privaatsusavalduse/-teate esimese kihi sisuga soovib artikli 29 tööühm, et esimene kiht/kord peaks sisaldama töötlemise eesmärkide üksikasju, vastutava töötaja identiteeti ja andmesubjekti õiguste kirjeldust. (Peale selle tuleks andmesubjekti tähelepanu juhtida otse sellisele teabele isikuandmete kogumise ajal, nt kuvades selle siis, kui andmesubjekt täidab veebivormi.) Sellise teabe eelnevalt esitamise olulisus tuleneb eelkõige põhjendusest 39³⁴. Samal ajal kui töötlejad peavad suutma tõendada vastutust selle suhtes, millist täiendavat teavet nad otsustavad esmatahtsaks pidada, on artikli 29 tööühm seisukohal, et kooskõlas õigluspõhimõttega peaks esimene kiht/kord sisaldama lisaks eespool selles lõikes kirjeldatud teabele teavet andmesubjektile kõige suuremat mõju avaldava töötlemise ja neid üllatava töötlemise kohta. Seetõttu peaks andmesubjekt olema võimeline esimeses kihis/korras sisalduvast teabest aru saama, millised on kõnealuse töötlemise tagajärjed andmesubjektile (vt ka eespool lõige 10).
37. Lisaks veebipõhise kihilise privaatsusavalduse/-teate esitamisele võivad vastutavad töötlejad digitaalvaldkonnas otsustada kasutada ka *täiendavaid* läbipaistvusvahendeid (vt allpool käsitletud lisanäited), mis pakuvad üksiku andmesubjekti järgi kohandatud teavet, mis on omane kõnealuse üksiku andmesubjekti seisundile ja andmesubjekti kasutatavatele kaupadele/teenustele. Tuleks siiski märkida, et kuigi artikli 29 tööühm soovib kasutada veebipõhiseid kihilisi privaatsusavaldusi/-teateid, ei välista kõnealune soovitus muude läbipaistvusnõuete järgimise uuenduslike meetodite väljatöötamist ja kasutamist.

Kihiline lähenemisviis mittedigitaalses keskkonnas

38. Andmesubjektidele läbipaistvusteabe esitamise kihilist lähenemisviisi saab kasutada võrguühenduseta / mittedigitaalses keskkonnas (s.t tegelikus keskkonnas, nt isikutevahelises suhtluses või telefonikõnedes), kus vastutavad töötlejad võivad teabe esitamise hõlbustamiseks kasutada mitut korda. (Vt ka lõiked 33–37 ja 39–40 seoses teabe esitamise eri kordadega.) Kõnealust lähenemisviisi ei tohiks segi ajada kihiliste privaatsusavalduste/-teadete eraldi teemaga. Olenemata sellest, milliseid vorminguid kõnealuses kihilises lähenemisviisis kasutatakse, soovib artikli 29 tööühm, et esimeses

³⁴ Põhjenduses 39 on öeldud läbipaistvuspõhimõtte kohta, et „kõnealune põhimõte puudutab eelkõige andmesubjektide teavitamist vastutava töötaja identiteedist ning töötlemise eesmärgist ja täiendavast teabest, et tagada asjaomaste füüsiliste isikute suhtes õiglane ja läbipaistev töötlemine ning nende õigus saada neid puudutavate isikuandmete töötlemise kohta kinnitust ja sõnumeid.“

„kihis“ (teisisõnu esmases viisis, kuidas vastutav töötaja andmesubjektiga esmakordselt suhtleb) tuleks üldiselt esitada kõige olulisem teave (nagu on toodud eespool lõikes 36), nimelt töötlemise eesmärkide üksikasjad, töötaja identiteet ja andmesubjekti õiguste olemasolu koos teabega töötlemise suurima mõjuga töötlemise või töötlemise kohta, mis võib andmesubjekti üllatada. Näiteks, kui andmesubjektiga võetakse esmakordselt ühendust telefoni teel, võiks sellise teabe esitada andmesubjektile helistamise ajal ning neile võiks esitada artiklite 13 ja 14 kohaselt nõutud ülejäänud teabe täiendavate eri vahendite kaudu, näiteks saates privaatsuspõhimõtete koopia e-posti teel ja/või saates andmesubjektile töötleja kihilise veebipõhise privaatsusavalduse/-teate lingi.

Push- ja pull-teated

39. Veel üks võimalus läbipaistvusteabe esitamiseks on *push-* ja *pull*-teadete kaudu. *Push*-teated hõlmavad täppisajastatud läbipaistvusteabe teateid ning *pull*-teated aitavad teabele ligi pääseda selliste meetodite abil nagu lubade haldamine, privaatsuse haldamise töölaud ja lisateavet sisaldavad juhendmaterjalid. Need võimaldavad andmesubjektile kasutajakesksemat läbipaistvuskogemust.

- Privaatsuse haldamise töölaud võimaldab andmesubjektidel ühest kohast privaatsusteavet vaadata ja oma privaatsuseelistusi hallata, lubades või keelates kõnealusel teenusel oma andmete kasutamise teatud viisidel. See on eriti kasulik siis, kui andmesubjektid kasutavad sama teenust mitmes eri seadmes, sest see tagab neile juurdepääsu oma isikuandmetele ja kontrolli nende andmete üle, olenemata sellest, kuidas nad teenust kasutavad. Andmesubjektidele privaatsuse haldamise töölauda kaudu oma privaatsussätete käsitsi kohandamise võimaldamine võib samuti lihtsustada privaatsusavalduse/-teate isikupärastamist, kajastades üksnes selle konkreetse andmesubjekti puhul asetleidvaid töötlemise liike. Eelistatud on privaatsuse haldamise töölauda lisamine teenuse olemasolevasse arhitektuuri (nt kasutades ülejäänud teenusega samasugust kujundust ja kaubamärki), sest sellega tagatakse selle intuitiivne kättesaadavus ja kasutatavus ning see võib aidata innustada kasutajaid tegelema kõnealuse teabega samal viisil nagu teenuse muude aspektidega. See võib olla tõhus viis selle tõendamiseks, et privaatsusteave on pigem teenuse vajalik ja lahutamatu osa kui juriidilise žargooni ülipikk loetelu.
- Täppisajastatud teadet kasutatakse konkreetse privaatsusteabe sihipäraseks esitamiseks siis, kui on kõige olulisem, et andmesubjekt seda loeks. See meetod on kasulik teabe esitamiseks eri kohtades kogu andmete kogumise kestel; see aitab muuta esitatava teabe hõlpsalt mõistetavateks osadeks ja vähendab tuginemist üheleainsale privaatsusavaldusele/-teatele, mis sisaldab teavet, mida on väljaspool konteksti raske mõista. Näiteks, kui andmesubjekt ostab veebis toote, saab esitada selgitava lühiteabe vastavatele tekstiväljadele lisatavate hüpikakendena. Selle välja kõrval, kus küsitakse andmesubjekti telefoninumbrit, olev teave võiks selgitada näiteks seda, et kõnealust teavet kogutakse üksnes ostuga seotud suhtluse eesmärgil ja et see avaldatakse üksnes kullerteenuse osutajale.

Muud asjakohaste meetmete liigid

40. Arvestades interneti väga head kättesaadavust ELis ja asjaolu, et andmesubjektid saavad internetis käia igal ajal, mitmest kohast ja eri seadmetest, nagu on eespool mainitud, on artikli 29 töörühm seisukohal, et asjakohane meede läbipaistvusteabe esitamiseks vastutavate töötajate korral, kes tegutseb digitaalkeskkonnas/veebis, on teha seda elektroonilise privaatsusavalduse/-teate kaudu. Ent andmete kogumise ja töötlemise asjaolude põhjal peab vastutav töötaja võib-olla lisaks (või teise võimalusena juhul, kui vastutav töötaja ei tegutse digitaalkeskkonnas/veebis) kasutama teabe esitamiseks muid kordasid ja vorminguid. Muud võimalikud viisid andmesubjektile järgmistest erinevatest isikuandmete keskkondadest tuleneva teabe esitamiseks võivad sisaldada järgmiseid asjaomase keskkonna suhtes kohaldatavaid kordasid, mis on loetletud allpool. Nagu varem on märgitud, võivad töötajad järgida kihelist lähenemisviisi, kui nad otsustavad kasutada selliste meetodite kombinatsiooni, tagades samal ajal, et kõige olulisem teave (vt lõiked 36 ja 38) esitatakse alati andmesubjekti teavitamiseks kasutatavas esimeses korras.
- a. Paber kandja/paberkeskkond, näiteks lepingute sõlmimisel posti teel: kirjalikud selgitused, reklaamlehed, lepingudokumentides sisalduv teave, multifilmid, infograafika või vooskeemid;
 - b. Telefonikeskkond: tõelise inimese suulised selgitused suhtluse võimaldamiseks ja küsimustele vastuste saamiseks või automatiseeritud või eelnevalt salvestatud teave koos võimalusega kuulata täiendavat üksikasjalikumat teavet;
 - c. Ekraanita nutitehnoloogia / nutistu keskkond, nt Wi-Fi jälgimisanalüütika: ikoonid, ruutkoodid, häälhoiatused, paber kandjal seadistamisjuhisesse lisatud kirjalikud üksikasjad, digitaalsetesse seadistamisjuhisesse lisatud videod, kirjalik teave nutiseadmel, SMS-i või e-posti teel saadetud sõnumid, avalikud tablood või üldsuse teavitamise kampaaniad.
 - d. Isikutevaheline keskkond, nt vastamine arvamusuuringutele, isiklikult teenuse kasutajaks registreerumine: paber kandjal või elektrooniliselt esitatud suulised või kirjalikud selgitused;
 - e. Reaalne keskkond koos sisetelevisiooni / droonisalvestistega: teavet sisaldavad nähtavad tahvlid, avalikud tablood, üldsuse teavitamise kampaaniad või teated ajalehtedes/meedias.

Profiilialüüsi ja automatiseeritud otsuste tegemist käsitlev teave

41. Teave automatiseeritud otsuste, kaasa arvatud profiilialüüsi tegemise kohta, nagu on toodud artikli 22 lõigetes 1 ja 4, koos sisulise teabega kasutatava loogika ja selle kohta, millised on sellise töötlemise tähtsus ja prognoositavad tagajärjed andmesubjekti jaoks, on osa kohustuslikust teabest, mis tuleb esitada andmesubjektile artikli 13 lõike 2 punkti f ja artikli 14 lõike 2 punkti g kohaselt. Artikli 29 töörühm on koostanud suunised

automatiseeritud töötusel põhinevate üksikotsuste ja profiilialüüsi tegemise kohta³⁵, mida tuleks vaadata lisasuuniste saamiseks selle kohta, kuidas tuleks läbipaistvust rakendada profiilialüüsi konkreetsetel juhtudel. Tuleks märkida, et lisaks artikli 13 lõike 2 punkti f ja artikli 14 lõike 2 punkti g kohaselt automatiseeritud otsuste tegemise suhtes kohaldatavatele konkreetsetele läbipaistvusnõuetele kohaldatakse kõnealustes suunistes toodud märkusi andmesubjektide teavitamise olulisuse kohta seoses nende isikuandmete töötlemise tagajärgedega ja üldpõhimõtet, et andmesubjekte ei tohiks nende isikuandmete töötlemine üllatada, profiilialüüsi suhtes üldiselt (mitte ainult artiklis 22³⁶ käsitletud profiilialüüsi suhtes), töötlemisviisina³⁷.

Muud küsimused – ohud, normid ja kaitsemeetmed

42. Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduses 39 on viidatud ka teatava teabe esitamisele, mida ei käsitleta selgesõnaliselt artiklites 13 ja 14 (vt eespool lõikes 28 põhjenduse tekst). Kõnealuses põhjenduses toodud viide andmesubjektide teavitamisele ohtudest, normidest ja kaitsemeetmetest seoses isikuandmete töötlemisega on seotud mitme muu küsimusega. Nende hulka kuuluvad andmekaitsealased mõjuhinnangud. Nagu on toodud artikli 29 tööühma andmekaitsealast mõjuhinnangut käsitlevates suunistes³⁸, võivad vastutavad töötlejad pidada andmekaitsealase mõjuhinnangu (või selle osa) avaldamist töötlemistoimingute vastu usalduse parandamise ning läbipaistvuse ja vastutuse tõendamise viisiks, kuigi selline avaldamine ei ole kohustuslik. Peale selle võib (artiklis 40 sätestatud) toimimisjuhendi järgimine aidata kaasa läbipaistvuse tõendamisele, sest toimimisjuhendid võidakse koostada isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise täpsustamise eesmärgil seoses järgmisega: isikuandmete õiglane ja läbipaistev töötlemine; üldsuse ja andmesubjektide teavitamine ja muude küsimuste seas laste teavitamine ja kaitsmine.
43. Veel üks asjakohane küsimus seoses läbipaistvusega on lõimitud andmekaitse ja vaikimisi andmekaitse (nagu on nõutud artikliga 25). Kõnealuste põhimõtetega nõutakse, et vastutavad töötlejad viiksid andmekaitsekalutlused algusest peale sisse oma töötlemistoimingutesse ja süsteemidesse, mitte ei võeta lihtsalt arvesse andmekaitset kui viimase hetke nõuetelevastavuse probleemi. Põhjenduses 78 on viidatud vastutavatele töötlejatele, kes rakendavad meetmeid, mis vastavad lõimitud andmekaitse ja vaikimisi andmekaitse nõuetele, kaasa arvatud meetmeid, mis koosnevad läbipaistvusest seoses isikuandmete eesmärgi ja töötlemisega.

³⁵ Suunised automatiseeritud töötusel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilialüüsi kohta määruse 2016/679 kohaldamisel, WP 251

³⁶ Seda kohaldatakse nende otsuste tegemise suhtes, mis põhinevad üksnes automatiseeritud töötusel, sealhulgas profiilialüüsil, mis toob kaasa andmesubjekti puudutavaid õiguslikke tagajärgi või avaldab talle märkimisväärset mõju.

³⁷ Põhjenduses 60, mis on siinkohal asjakohane, on öeldud, et „lisaks tuleb andmesubjekti teavitada profiilialüüsi olemasolust ja sellise analüüsi tagajärgedest“.

³⁸ Suunised, mis käsitlevad andmekaitsealast mõjuhinnangut ja selle kindlaksmääramist, kas isikuandmete töötlemise tulemusena „tekib tõenäoliselt suur oht“ vastavalt määrusele (EL) 2016/679, WP 248 rev.1

44. Eraldi on kaasvastutavate töötajate küsimus seotud ka andmesubjektide teavitamisega ohtudest, normidest ja kaitsemeetmetest. Artikli 26 lõige 1 näeb ette, et kaasvastutavad töötajad määravad oma vastutusvaldkonna isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste kohustuste täitmisel – eelkõige mis puudutab andmesubjekti õiguste kasutamist ja kohustust esitada artiklites 13 ja 14 osutatud teavet – läbipaistval viisil. Artikli 26 lõige 2 näeb ette, et vastutavate töötajate vahelise kokkuleppe põhitingimused tehakse andmesubjektile teatavaks. Teisisõnu peab andmesubjektile olema täiesti selge, millise vastutava töötaja poole ta võib pöörduda, kui kavatses kasutada üht või mitut oma isikuandmete kaitse üldmääruse kohast õigust³⁹.

Teave edasise töötlemise kohta

45. Nii artikkel 13 kui ka 14 sisaldavad sätet⁴⁰, mis näeb ette, et vastutav töötaja teavitab andmesubjekti juhul, kui ta kavatses tema isikuandmeid edasi töödelda muul eesmärgil kui see, milleks neid koguti/saadi. Kui see on nii, „*esitab vastutav töötaja andmesubjektile enne andmete edasist töötlemist teabe kõnealuse muu eesmärgi kohta ja muu asjakohase lõikes 2 osutatud täiendava teabe*“. Kõnealustes sätetes rakendatakse konkreetselt artikli 5 lõike 1 punktis b toodud põhimõtet, mille kohaselt isikuandmeid kogutakse täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel ning neid ei töödelda hiljem viisil, mis on nende eesmärkidega vastuolus⁴¹. Artikli 5 lõike 1 punkti b teises osas on öeldud, et isikuandmete edasist töötlemist avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil ei loeta artikli 8g lõike 1 kohaselt algsete eesmärkidega vastuolus olevaks. Kui isikuandmete edasine töötlemine toimub eesmärgil, mis on algsete eesmärkidega kooskõlas (artikli 6 lõikes 4 on teavet selle kohta⁴²), kohaldatakse artikli 13 lõiget 3 ja artikli 14 lõiget 4. Kõnealustes artiklites toodud andmesubjekti edasisest töötlemisest teavitamise nõuded propageerivad isikuandmete kaitse üldmääruses toodud seisukohta, et andmesubjekt peaks andmete kogumise ajal ja kontekstis mõistlikkuse piires eeldama, et isikuandmeid võidakse konkreetsel otstarbel töödelda⁴³. Teisisõnu ei tohiks andmesubjekti üllatada nende isikuandmete töötlemise eesmärk.
46. Artikli 13 lõiget 3 ja artikli 14 lõiget 4, niivõrd kuivõrd see viitab sättele „*muu asjakohase lõikes 2 osutatud täiendava teabe*“, võidakse tõlgendada esmapilgul sellisena, et see jätab

³⁹ Sõltumata artikli 26 lõikes 1 osutatud kaasvastutavate töötajate vahelise kokkuleppe tingimustest võib andmesubjekt artikli 26 lõike 3 kohaselt kasutada oma isikuandmete kaitse üldmääruse kohaseid õigusi kaasvastutavate töötajate suhtes ja vastu.

⁴⁰ Artikli 13 lõikes 3 ja artikli 14 lõikes 4, mis on identse sõnastusega, v.a sõna „collected“, mida on kasutatud artiklis 13 ja mis on artiklis 14 asendatud sõnaga „obtained“.

⁴¹ Vt selle põhimõtte kohta näiteks põhjendused 47, 50, 61, 156, 158; artikli 6 lõige 4 ja artikkel 8g.

⁴² Artiklis 6 lõikes 4 on mitteammendavalt toodud tegurid, mida tuleb võtta arvesse selle kindlakstegemiseks, kas muul eesmärgil töötlemine on kooskõlas eesmärgiga, mille jaoks isikuandmeid algselt koguti, täpsemalt: seos nende eesmärkide vahel; isikuandmete kogumise kontekst; isikuandmete laad (eelkõige see, kas töödeldakse isikuandmete eriliike või süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegudega seotud isikuandmeid); kavandatava edasise töötlemise võimalikud tagajärjed andmesubjektide jaoks ja asjakohaste kaitsemeetmete olemasolu.

⁴³ Põhjendused 47 ja 50

vastutavale töötlejale veidi hindamisruumi seoses asjaomases lõikes 2 (s.t vastavalt artikli 13 lõikes 2 või artikli 14 lõikes 2) toodud teabe ulatuse ja konkreetsete liikidega, mis tuleks esitada andmesubjektile. (Põhjenduses 61 on viidatud sellele kui „*muule asjakohasele teabele*“.) Ent vaikumisi seisukoht on see, et andmesubjektile tuleks esitada kogu selline kõnealus lõikes toodud teave, v.a siis, kui üht või mitut teabeliiki pole olemas või ei kohaldata.

47. Artikli 29 tööühm soovib, et selleks, et olla läbipaistev, õiglane ja vastutav, peaksid vastutavad töötlejad kaaluma oma privaatsusavalduses/-teates andmesubjektidele artikli 6 lõike 4⁴⁴ kohaselt tehtud vastavusanalüüsi käsitleva teabe kättesaadavaks tegemist, kui uue töötlemiseesmärgi puhul tuginetakse muule õiguslikule alusele kui nõusolek või liikmesriigi/ELi õigus. (Teisisõnu selgitus selle kohta, kuidas töötlemine muu(de)l eesmärgil (eesmärkidel) on kooskõlas algse eesmärgiga). See annab andmesubjektidele võimaluse kaaluda, kas edasine töötlemine ja esitatud kaitsemeetmed on kooskõlas, ning otsustada, kas kasutada oma õigusi, nt muu hulgas õigust piirata töötlemist või õigust esitada vastuväiteid töötlemise suhtes⁴⁵. Kui töötlejad otsustavad sellist teavet privaatsusteatesse/-avaldusse mitte lisada, soovib artikli 29 tööühm, et nad teeksid andmesubjektidele selgeks, et nad võivad seda teavet saada taotluse korral.
48. Andmesubjektide õiguste kasutamisega on seotud ajastuse küsimus. Nagu eespool on rõhutatud, on teabe õigeaegne esitamine artiklite 13 ja 14 kohaste läbipaistvusnõuete oluline element ning on lahutamatult seotud õiglase töötlemise mõistega. Teave *edasise töötlemise* kohta tuleb esitada „enne edasist töötlemist“. Artikli 29 tööühm on seisukohal, et teavitamise ja töötlemise alustamise vahele peaks jääma mõistlik ajavahemik, mitte alustada töötlemist kohe pärast seda, kui andmesubjekti on teavitatud. See tagab andmesubjektile läbipaistvuspõhimõtte praktilised eelised, andes neile tõhusa võimaluse kaaluda edasist töötlemist (ja võimaluse korral kasutada oma õigusi seoses sellega). See, milline on mõistlik aeg, sõltub konkreetsetest asjaoludest. Õigluspõhimõtte eeldab, et mida häirivam (või ootatum) on edasine töötlemine, seda pikem aeg peaks olema. Samuti eeldab vastutamise põhimõtte, et vastutavad töötlejad oleksid võimelised tõendama, kuidas nende kindlaksmääramised seoses kõnealus teabe esitamise ajastusega on põhjendatud ja kuidas ajastus üldse on andmesubjektide jaoks õiglane. (Vt ka eespool lõigetes 30–32 toodud eelmised märkused seoses mõistlike ajavahemike kindlakstegemisega.)

Visualiseerimisvahendid

49. Oluline on see, et isikuandmete kaitse üldmääruses toodud läbipaistvuspõhimõtet ei rakendata lihtsalt (kas kirjalike või suuliste) keeleliste teavituste kaudu. Vajaduse korral nähakse isikuandmete kaitse üldmääruses ette visualiseerimisvahendid (viidates eelkõige ikoonidele, sertifitseerimismehhanismidele ning andmekaitsepitsritele ja -märgistele).

⁴⁴ Samuti toodud põhjenduses 50.

⁴⁵ Nagu on toodud põhjenduses 63, võimaldab see andmesubjektile kasutada õigust tutvuda andmetega, et olla töötlemisest teadlik ja kontrollida selle seaduslikkust.

Põhjenduses 58⁴⁶ on märgitud, et avalikkusele või andmesubjektidele suunatud teabe kättesaadavus on eriti oluline veebikeskkonnas⁴⁷.

Ikoonid

50. Põhjenduses 60 nähakse ette, et teave tuleb esitada andmesubjektile koos standardsete ikoonidega, võimaldades seega mitmekihilist lähenemisviisi. Ent ikoonide kasutamine ei tohiks lihtsalt asendada andmesubjekti õiguste kasutamiseks vajalikku teavet ning neid ei tohiks kasutada vastutava töötleja artiklite 13 ja 14 kohaste kohustuste järgimise asemel. Artikli 12 lõikes 7 nähakse ette selliste ikoonide kasutamine, märkides, et:

„Andmesubjektidele artiklite 13 ja 14 kohaselt edastatava teabe võib anda koos standardsete ikoonide esitamisega, et anda kavandatavast töötlemisest selgelt nähtaval, arusaadaval ja loetaval viisil sisuline ülevaade. Kui ikoonid esitatakse elektrooniliselt, on need masinloetavad.“

51. Nagu artikli 12 lõikes 7 on toodud, et „Kui ikoonid esitatakse elektrooniliselt, on need masinloetavad“, see vihjab sellele, et võib ette tulla olukordi, kus ikoone ei esitata elektrooniliselt,⁴⁸ näiteks ikoonid füüsilisel paberil, nutistu seadmetel või nutistu seadmete pakenditel, teadaanded avalikes kohtades Wi-Fi jälgimise kohta, ruutkoodid ja sisetelevisiooni teadaanded.
52. Ikoonide kasutamise eesmärk on selgelt parandada läbipaistvust andmesubjektide jaoks, vähendades vajadust esitada andmesubjektile tohutul hulgal kirjalikku teavet. Ent ikoonide kasulik omadus edastada tõhusalt andmesubjektidele artiklite 13 ja 14 kohaselt nõutavat teavet sõltub sümbolite/piltide standardimisest, et need oleksid ELis üldkasutatavad ja -tunnustatud kõnealuse teabe lihtsama ja arusaadavama variandina. Sellega seoses antakse isikuandmete kaitse üldmääruses vastutus ikoonide koodeksi koostamise eest komisjonile, kuid lõpuks võib Euroopa Andmekaitsekoostöökomisjoni taotlusel või omal algatusel

⁴⁶ „Sellise teabe võib esitada elektrooniliselt, näiteks avalikkusele suunatud teabe puhul veebisaidi kaudu. Eriti asjakohane on see muudes olukordades, mille puhul osapoolte arvukuse ja kasutatava tehnoloogia keerukuse tõttu on andmesubjektidel raske teada saada ja mõista, kas kogutakse tema isikuandmeid, kes neid kogub ja millisel eesmärgil, nagu näiteks veebireklaami puhul.“

⁴⁷ Sellega seoses peaksid töötlejad võtma arvesse nägemispuudega andmesubjekte (nt puna-roheline värvipimedus).

⁴⁸ Isikuandmete kaitse üldmääruses puudub „masinloetava“ määratlus, kuid direktiivi 2013/37/EL17 põhjenduses 21 on „masinloetav“ määratletud järgmiselt:

„failivorming, mis on struktureeritud selliselt, et tarkvararakendused suudavad spetsiifilisi andmeid, sealhulgas üksikuid faktiväiteid, ja nende sisemist struktuuri kergelt tuvastada, ära tunda ja välja lugeda. Masinloetavas vormingus struktureeritud failides sisalduvad andmed on masinloetavad andmed. Masinloetavad vormingud võivad olla avatud või litsentsitud; nad võivad, kuid ei pruugi olla ametlikud standardid. Dokumente, mis on sellises automaatselt töötlemist piiravas failivormingus, et andmeid kas ei saa või ei saa kergesti dokumendist kätte, ei tuleks pidada masinloetavas vormingus dokumentideks. Liikmesriigid peaksid soodustama masinloetavate avatud vormingute kasutamist, kui see on asjakohane.“

esitada komisjonile arvamuse selliste ikoonide kohta⁴⁹. Artikli 29 tööühm tunnistab, et kooskõlas põhjendusega 166 tuleks ikoonide koodeksi koostamisel keskenduda tõendipõhisele lähenemisele ja enne sellist standardimist on vaja teha koos tööstusharu ja laiemal üldsusega laiaulatuslikke uuringuid ikoonide tõhususe kohta selles kontekstis.

Sertifitseerimismehhanismid, pitserid ja märgised

53. Lisaks standardsete ikoonide kasutamisele nähakse isikuandmete kaitse üldmääruses (artikkel 42) ette ka sertifitseerimismehhanismide ning andmekaitsepitserite ja -märgiste kasutuselevõtt selle tõendamiseks, et vastutavate töötajate ja volitatud töötajate isikuandmete töötlemise toimingud vastavad isikuandmete kaitse üldmäärusele, ja läbipaistvuse parandamiseks⁵⁰. Artikli 29 tööühm annab õigeaegselt välja suunised sertifitseerimismehhanismide kohta.

Andmesubjektide õiguste teostamine

54. Läbipaistvus paneb vastutavatele töötajatele kolmekordse kohustuse seoses andmesubjektide isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste õigustega, sest nad peavad⁵¹:
- andma andmesubjektidele teavet nende õiguste kohta⁵² (nagu on nõutud artikli 13 lõike 2 punktis b ja artikli 14 lõike 2 punktis c);
 - järgima läbipaistvuspõhimõtet (s.t seoses artikli 12 lõikes 1 toodud teavituste kvaliteediga) andmesubjektide teavitamisel nende artiklite 15–22 ja 34 kohastest õigustest ning
 - aitama kaasa artiklite 15–22 kohaste andmesubjekti õiguste kasutamisele.
55. Isikuandmete kaitse üldmääruse selliste õiguste kasutamise ja nõutava teabe laadiga seotud nõuete eesmärk on *sisuliselt võimaldada*, et andmesubjektid saaks kinnitada oma õigusi ja panna vastutavad töötajad vastutama oma isikuandmete töötlemise eest. Põhjenduses 59 rõhutatakse, et „*tuleks ette näha kord, millega lihtsustatakse ... andmesubjektile antud õiguste kasutamist*” ja et vastutav töötaja „*peaks samuti kättesaadavaks tegema vahendid, millega taotluse saab esitada elektrooniliselt, eriti kui isikuandmeid töödeldakse elektrooniliste vahenditega*”. Vastutava töötaja pakutav kord

⁴⁹ Artikli 12 lõikes 8 on sätestatud, et komisjonile antakse õigus võtta vastavalt artiklile 92 vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks ikoonidega esitatav teave ja standardsete ikoonide esitamise kord. Põhjendus 166 (milles käsitletakse komisjoni delegeeritud õigusakte üldiselt) on suunav, nähes ette, et komisjon peab ettevalmistava töö käigus läbi viima asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Ent ka Euroopa Andmekaitsekoogul on oluline nõuandev roll seoses ikoonide standardimisega, nagu artikli 70 lõike 1 punktis r on toodud, et Euroopa Andmekaitsekoogu esitab omal algatusel või asjakohasel juhul komisjoni taotlusel komisjonile arvamuse ikoonide kohta.

⁵⁰ Vt viide põhjenduses 100

⁵¹ Isikuandmete kaitse üldmääruse andmesubjekti õigusi käsitlevas jaos „Läbipaistvus ja sellega seotud kord” (III peatükk, 1. jagu, nimelt artikkel 12).

⁵² Juurdepääs, parandamine, kustutamine, töötlemise piiramine, vastuväidete esitamine töötlemisele, ülekandmine

andmesubjektide õiguste kasutamiseks peaks olema vastutava töötaja ja andmesubjekti vahelise suhte ja suhtluse konteksti ja laadi seisukohast asjakohane. Seetõttu võib vastutav töötaja soovida pakkuda õiguste kasutamiseks üht või mitut eri korda, mis peegeldavad andmesubjektide ja kõnealuse vastutava töötaja vahelise suhtlemise erinevaid viise.

Näide

Tervishoiuteenuse osutaja kasutab oma veebisaidil elektroonilist vormi ja haiglate registratuurides pabervorme, et lihtsustada isikuandmete juurdepääsutaotluste esitamist nii veebis kui ka isiklikult. Ehkki ta pakub sellist korda, võtab tervishoiuteenuse osutaja vastu ka muul viisil (nt kirja ja e-posti teel) esitatud juurdepääsutaotlusi ja määrab andmesubjektide abistamiseks oma õiguste kasutamisel spetsiaalse kontaktpunkti (millele tagatakse juurdepääs e-posti ja telefoni teel).

Erandid teabe esitamise kohustusest

Artikli 13 erandid

56. Ainus erand vastutava töötaja artikli 13 kohastest kohustustest juhul, kui ta on kogunud isikuandmeid otse andmesubjektilt, esineb, „*kui ja sel määral mil andmesubjektile on see teave juba olemas*”⁵³. Vastutamise põhimõtte eeldab, et vastutavad töötajad näitavad (ja dokumenteerivad), milline teave andmesubjektile juba on, kuidas ja millal nad selle said, ning et kõnealusesse teabesse ei ole vahepeal tehtud muudatusi, mis muudaks selle aegunuks. Lisaks ilmneb artikli 13 lõikes 4 olevast fraasist „sel määral mil”, et isegi kui andmesubjektile on eelnevalt esitatud teatavad artiklis 13 toodud teabeloendi liigid, on vastutaval töötajal endiselt kohustus täiendada kõnealust teavet, tagamaks, et andmesubjektile oleks nüüd olemas kogu artikli 13 lõigetes 1 ja 2 loetletud teave. Järgnevalt on toodud parima tava näide selle kohta, kui piiratult artikli 13 lõike 4 erandit tuleks tõlgendada.

Näide

Isik registreerub veebipõhise e-posti teenuse kasutajaks ja saab registreerumisel kogu artikli 13 lõigetes 1 ja 2 nõutava teabe. Kuus kuud hiljem aktiveerib andmesubjekt vahetu sidussõnumi funktsiooni e-posti teenuse osutaja kaudu ja annab selleks oma mobiiltelefoninumbri. Teenuseosutaja annab andmesubjektile artikli 13 lõigete 1 ja 2 kohase teatava teabe telefoninumbri töötlemise kohta (nt töötlemise eesmärgid ja õiguslik alus, vastuvõtjad, säilitamise aeg), kuid ei anna muud teavet, mille isik sai juba kuus kuud tagasi ja mis ei ole vahepeal muutunud (nt vastutava töötaja ja andmekaitseametniku identiteet ja kontaktandmed, teave andmesubjekti õiguste

⁵³ Artikli 13 lõige 4

kohta ja õigus esitada asjaomasele järelevalveasutusele kaebus). Ent parima tava huvides tuleks andmesubjektile esitada kogu teave uuesti, kuid samuti peaks andmesubjektile olema võimalik hõlpsalt aru saada, milline teave on uus. Uus töötlemine vahetu sõnumiteenuse eesmärgil võib mõjutada andmesubjekti selliselt, et see ajendaks teda püüdma kasutada õigust, mille ta on võib-olla unustanud, sest ta sai teabe kuus kuud varem. Taas kogu teabe esitamine aitab tagada, et andmesubjekt on jätkuvalt hästi kursis sellega, kuidas tema andmeid kasutatakse, ja oma õigustega.

Artikli 14 erandid

57. Artiklis 14 luuakse palju rohkem erandeid vastutavale töötlejale pandud teavitamiskohustusest juhul, kui isikuandmed pole andmesubjektilt saadud. Neid erandeid tuleks üldiselt tõlgendada ja kohaldada kitsalt. Lisaks olukorrale, kus andmesubjektile on juba kõnealune teave (artikli 14 lõike 5 punkt a), võimaldatakse artikli 14 lõikes 5 ka järgmisi erandeid:

- sellise teabe esitamine on võimatu või eeldaks ebaproportsionaalseid jõupingutusi, eelkõige kui isikuandmeid töödeldakse avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil või siis, kui see muudaks töötlemise eesmärkide saavutamise võimatuks või häiriks seda suurel määral;
- vastutava töötleja suhtes kohaldatakse liikmesriikide või ELi õigusest tulenevat isikuandmete saamise või avaldamise nõuet ja selles õiguses nähakse ette asjakohased meetmed andmesubjekti õigustatud huvide kaitsmiseks või
- liikmesriikide või ELi õigusega reguleeritava ametisaladuse hoidmise kohustus (sealhulgas põhikirjajärgse saladuse hoidmise kohustus) tähendab seda, et isikuandmed peavad jääma salajaseks.

Osutub võimatuks, ebaproportsionaalsed jõupingutused ja eesmärkide saavutamise häirimine suurel määral

58. Artikli 14 lõike 5 punktis b võimaldatakse kolme eraldi olukorda, kus artikli 14 lõigetes 1, 2 ja 4 toodud teabe esitamise kohustus jäetakse ära:

- (i) kui see osutub võimatuks (eriti arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil);
- (ii) kui see eeldaks ebaproportsionaalseid jõupingutusi (eriti arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil) või
- (iii) kui artikli 14 lõikes 1 nõutava teabe esitamine muudaks töötlemise eesmärkide saavutamise võimatuks või häiriks seda suurel määral.

„Osutub võimatuks“

59. Olukord, kus teabe esitamine artikli 14 lõike 5 punkti b kohaselt „osutub võimatuks“ on kõik-või-mitte-midagi olukord, sest mõni asi kas on või ei ole võimatu; puuduvad võimatuse astmed. Seega, kui vastutav töötleja soovib tugineda sellele erandile, peab ta avaldama tegurid, mis tegelikult *takistavad tal* kõnealuse teabe esitamist andmesubjektidele. Kui pärast teatavat ajavahemikku „võimatuse“ põhjustanud tegureid enam ei ole ja andmesubjektidele teabe esitamine muutub võimalikuks, peaks vastutav töötleja seda kohe tegema. Tegelikuses on väga vähe selliseid olukordi, kus vastutav töötleja suudab tõendada, et tegelikult on võimatu andmesubjektidele teavet esitada. Seda tõendab järgmine näide.

Näide

Andmesubjekt registreerub järelmaksuga veebitellimusteenuse saajaks. Pärast registreerumist kogub vastutav töötleja andmesubjekti krediidiandmed krediidiinfo asutusest, et otsustada, kas osutada teenust. Vastutava töötleja protokoll näeb ette andmesubjekti teavitamise kõnealuste krediidiandmete kogumisest kolme päeva jooksul kogumisest vastavalt artikli 14 lõike 3 punktile a. Ent andmesubjekti aadressi ja telefoninumbrit ei ole avalikes registrites registreeritud (andmesubjekt elab tegelikult välismaal). Andmesubjekt ei jätnud teenuse kasutajaks registreerumisel e-posti aadressi või see on kehtetu. Vastutav töötleja leiab, et tal puuduvad vahendid andmesubjektiga otse ühenduse võtmiseks. Sel juhul võib vastutav töötleja teavitada krediidiinfo kogumisest oma veebisaidil enne registreerimist. Sel juhul ei oleks võimatu esitada teavet artikli 14 kohaselt.

Võimatus esitada andmete allikat

60. Põhjenduses 61 on öeldud, et „*kui andmesubjektile ei saa esitada isikuandmete päritolu, sest kasutatud on mitut allikat, tuleks esitada üldteave*“. Andmesubjektile nende isikuandmete allika kohta teabe esitamise nõude tühistamine kehtib üksnes siis, kui see pole võimalik, sest sama andmesubjektiga seotud isikuandmete eri osasid ei ole võimalik seostada konkreetse allikaga. Näiteks ainult asjaolu, et vastutav töötleja on koostanud mitme andmesubjekti isikuandmeid sisaldava andmebaasi, kasutades rohkem kui üht allikat, ei ole piisav kõnealuse nõude tühistamiseks, kui on võimalik (kuigi aeganõudev või koormav) kindlaks teha allikas, kust üksikute andmesubjektide isikuandmed pärinevad. Arvestades lõimitud andmekaitse ja vaikimisi andmekaitse nõudeid,⁵⁴ peaksid läbipaistvusmehhanismid algusest peale sisalduma töötlemissüsteemides, et kõiki organisatsiooni saabunud isikuandmete allikaid saaks jälgida ja jälitada nende allikani igal andmetöötamise elutsükli hetkel (vt eespool lõige 43).

„Ebaproportsionaalsed jõupingutused“

⁵⁴ Artikkel 25

61. Nii nagu „osutub võimatuks“ olukorraga, võib artikli 14 lõike 5 punkti b kohaselt kohaldada ka „ebaproportsionaalseid jõupingutusi“, eelkõige töötlemisel „*arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil, eeldusel, et artikli 89 lõikes 1 osutatud kaitsemeetmed on kehtestatud*“. Põhjenduses 62 on samuti viidatud neile eesmärkidele kui juhtumitele, kus teabe esitamine andmesubjektile nõuaks ebaproportsionaalselt suurt jõupingutust, ja märgitakse, et sellisel juhul tuleks arvesse võtta andmesubjektide arvu, andmete vanust ja kõiki asjakohaseid vastuvõetud kaitsemeetmeid. Võttes arvesse põhjenduses 62 ja artikli 14 lõike 5 punktis b arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilise eesmärgile pandud rõhku seoses kõnealuse erandi kohaldamisega, on artikli 29 tööühm seisukohal, et vastutavad töötledjad, kes ei töötle isikuandmeid avalikes huvides toimuva arhiveerimise, teadus- või ajaloouringute või statistilisel eesmärgil, ei tohiks *tavapärast* sellele erandile tugineda. Artikli 29 tööühm rõhutab asjaolu, et kui need on taotletavad eesmärgid, tuleb siiski järgida artikli 89 lõikes 1 sätestatud tingimusi ning teabe esitamine peab kujutama endast ebaproportsionaalset jõupingutust.
62. Selle kindlaksmääramisel, mis võib kujutada endast artikli 14 lõike 5 punkti b kohaselt kas võimatust või ebaproportsionaalset jõupingutust, on oluline, et puuduvad võrreldavad erandid artikli 13 kohaselt (kui isikuandmed kogutakse andmesubjektilt). Artikli 13 ja artikli 14 olukorra ainus erinevus on see, et viimasel juhul ei koguta isikuandmeid andmesubjektilt. Seetõttu tekib sellest tulenevalt tavaliselt võimatus või ebaproportsionaalne jõupingutus asjaolude tõttu, mida ei kohaldata siis, kui isikuandmed kogutakse andmesubjektilt. Teisisõnu peavad võimatus või ebaproportsionaalne jõupingutus olema otseselt seotud asjaoluga, et isikuandmed saadakse mujalt kui andmesubjektilt.

Näide

Suur suurlinnahaigla nõuab, et kõik päevaravile, pikemale haiglaravile ja visiidile tulevad patsiendid täidaksid patsiendi infolehe, milles küsitakse kahe lähima sugulase (andmesubjekti) andmeid. Arvestades haiglat igapäevaselt külastavate patsientide suurt hulka, nõuaks see haiglalt ebaproportsionaalselt suurt jõupingutust esitada artikli 14 kohane teave kõigile neile inimestele, kes on nimetatud lähima sugulasena iga päev patsientide poolt täidetud lehtedel.

63. Eespool põhjenduses 62 nimetatud tegurid (andmesubjektide arv, andmete vanus ja kõik asjakohased vastuvõetud kaitsemeetmed) võivad viidata nendele küsimuste liikidele, mis aitavad kaasa sellele, et vastutav töötledja peab tegema ebaproportsionaalseid jõupingutusi andmesubjekti teavitamiseks asjakohasest artiklis 14 toodud teabest.

Näide

Ajalooteadlased, kes soovivad jälgida kaudselt põlvnemist perekonnanimede põhjal, hangivad suure 20 000 andmesubjektiga seotud andmestiku. Ent andmestik koguti 50 aastat tagasi, seda pole vahepeal uuendatud ja see ei sisalda mingeid kontaktandmeid. Arvestades andmebaasi suurust ja täpsemalt andmete vanust,

nõuaks see teadlastelt ebaproportsionaalselt suurt jõupingutust proovida jälitada üksahaaval andmesubjekte, et esitada neile artikli 14 kohane teave.

64. Kui vastutav töötaja soovib tugineda artikli 14 lõike 5 punktis b toodud erandile selle põhjal, et teabe esitamine nõuaks ebaproportsionaalselt suurt jõupingutust, peaks ta tegema võrdluskatse, et hinnata vastutava töötaja andmesubjektile teabe esitamisega kaasnevat jõupingutust ning andmesubjektile avalduvat mõju ja tagajärgi juhul, kui talle teavet ei esitata. Vastutav töötaja peaks selle hindamise dokumenteerima kooskõlas oma vastutamise kohustustega. Artikli 14 lõike 5 punktis b täpsustatud, et sellisel juhul peab vastutav töötaja võtma asjakohased meetmed andmesubjekti õiguste, vabaduste ja õigustatud huvide kaitsmiseks. Seda kohaldatakse ka siis, kui vastutav töötaja teeb kindlaks, et teabe esitamine osutub võimatuks või tõenäoliselt muudab töötlemise eesmärkide saavutamise võimatuks või häirib seda suurel määral. Üks artikli 14 lõike 5 punktis b nimetatud asjakohane meede, mida vastutavad töötajad peavad alati võtma, on teabe avalikult kättesaadavaks tegemine. Vastutav töötaja saab teha seda mitmel viisil, näiteks pannes teabe veebisaidile või reklaamides teavet ennetavalt ajalehes või ruumides olevatel plakatitel. Muud asjakohased meetmed lisaks teabe avalikult kättesaadavaks tegemisele sõltuvad töötlemise asjaoludest, kuid võivad hõlmata järgmist: andmekaitsealase mõjuhinnangu läbiviimine; andmete pseudonümiseerimismeetodite rakendamine; võimalikult väheste andmete kogumine ja säilitamise aja lühendamise ning tehniliste ja korralduslike meetmete võtmine suure turvalisuse taseme tagamiseks. Peale selle võib olla olukordi, kus vastutav töötaja töötleb isikuandmeid, mille puhul ei nõuta andmesubjekti tuvastamist (näiteks pseudonümiseeritud andmetega). Sellistel juhtudel võib olla asjakohane ka artikli 11 lõige 1, milles on sätestatud, et vastutav töötaja ei ole kohustatud säilitama, hankima ega töötleva lisateavet, et tuvastada andmesubjekt ainult isikuandmete kaitse üldmääruse järgimiseks.

Eesmärkide saavutamise häirimine suurel määral

65. Artikli 14 lõike 5 punktis b käsitletud lõplik olukord on see, kui vastutava töötaja poolt artikli 14 lõike 1 kohaselt teabe esitamine andmesubjektile tõenäoliselt muudab töötlemise eesmärgi saavutamise võimatuks või häirib seda suurel määral. Sellel erandil tuginemiseks peavad vastutavad töötajad tõendama, et üksnes artikli 14 lõikes 1 nimetatud teabe esitamine tühistaks töötlemise eesmärgid. Nimelt sellele artikli 14 lõike 5 punkti b aspektile tuginemine eeldab, et andmete töötlemine vastab kõigile artiklis 5 toodud põhimõtetele ja mis kõige olulisem, kõigil juhtudel on isikuandmete töötlemine õiglane ja sel on õiguslik alus.

Näide

Pank A suhtes kehtib rahapesu tõkestamise seadusest tulenev kohustuslik nõue teavitada asjaomast finantsvaldkonna õiguskaitseasutust kahtlasest tegevusest seoses panga valduses olevate kontodega. Pank A saab (teises liikmesriigis olevalt) pangalt B teavet, et üks kontoomanik on teinud talle ülesandeks kanda raha üle teisele, panga A valduses olevale kontole, mis tundub kahtlane. Pank A edastab selle

teabe kontoomaniku ja kahtlase tegevuse kohta asjaomasele finantsvaldkonna õiguskaitseasutusele. Kõnealuse rahapesu tõkestamise õigusakti kohaselt on tegemist kuriteoga, kui teavitav pank hoiatab kontoomanikku, et ta võib olla regulatiivse juurdluse all. Sellises olukorras kohaldatakse artikli 14 lõike 5 punkti b, sest andmesubjektile (panga A kontoomanikule) artikli 14 kohase teabe esitamine pangalt B saadud kontoomaniku isikuandmete töötlemise kohta häiriks suurel määral hoiatuste vältimist sisaldava õigusakti eesmärkide saavutamist. Ent kõigile panga A kontoomanikele tuleks anda konto avamisel üldine teave, et nende isikuandmeid võidakse töödelda rahapesuvastastel eesmärkidel.

Saamine või avaldamine on selgesõnaliselt seaduses sätestatud

66. Artikli 14 lõike 5 punktis c on võimaldatud artikli 14 lõigete 1, 2 ja 4 teavitamisnõuete kohaldamata jätmise juhul, kui isikuandmete saamine või avaldamine „on selgesõnaliselt sätestatud vastutava töötleja suhtes kohaldatavas liidu või liikmesriigi õiguses”. See erand sõltub kõnealusest seadusest, milles nähakse ette „*asjakohased meetmed andmesubjekti õigustatud huvide kaitsmiseks*”. Selline seadus peaks otseselt käsitlema vastutavat töötlejat ning kõnealune saamine või avaldamine peaks olema vastutavale töötlejale kohustuslik. Sellest tulenevalt peab vastutav töötleja olema võimeline tõendama, kuidas kõnealust seadust nende suhtes kohaldatakse ja kuidas selles seaduses nõutakse, et nad kas saaksid või avaldaksid kõnealused isikuandmed. Kuigi liidu või liikmesriigi õiguse ülesanne on koostada seadus selliselt, et selles nähakse ette „*asjakohased meetmed andmesubjekti õigustatud huvide kaitsmiseks*”, peaks vastutav töötleja tagama (ja olema võimeline tõendama), et isikuandmete saamisel või avaldamisel järgitakse kõnealuseid meetmeid. Peale selle peaks vastutav töötleja tegema andmesubjektidele selgeks, et ta saab või avaldab isikuandmed kooskõlas kõnealuse seadusega, välja arvatud juhul, kui on seaduslik keeld, mis takistab vastutaval töötlejal seda teha. See on kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse põhjendusega 41, milles on märgitud, et õiguslik alus või seadusandlik meede peaks olema selge ja täpne ning selle kohaldamine peaks olema eeldatav isikute jaoks, kelle suhtes seda kohaldatakse vastavalt Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale. Ent artikli 14 lõike 5 punkti c ei kohaldata siis, kui vastutav töötleja on kohustatud saama andmed *otse andmesubjektilt*, sel juhul kohaldatakse artiklit 13. Sellisel juhul tuleneb ainus isikuandmete kaitse üldmääruse kohane erand, mis vabastab vastutava töötleja andmesubjektile töötlemise kohta teabe esitamisest, artikli 13 lõikest 4 (s.t kui ja sel määral mil andmesubjektile on see teave juba olemas). Ent nagu on allpool lõikes 68 toodud, võivad liikmesriigid kooskõlas artikliga 23 ka riigi tasandil seadusi vastu võtta artikli 12 kohase läbipaistvusõiguse ning artiklite 13 ja 14 kohase teabe täiendavaks piiramiseks.

Näide

Maksuhalduri suhtes kohaldatakse siseriiklikust õigusest tulenevat kohustuslikku nõuet saada töötajate palgaandmed nende tööandjatelt. Isikuandmeid ei saada andmesubjektidelt ja seetõttu kehtivad maksuhalduri suhtes artikli 14 kohased nõuded. Kuna õigusnormides on selgelt sätestatud, et maksuhaldur saab isikuandmed

tööandjatelt, ei kohaldata maksuhalduri suhtes antud juhul artiklis 14 toodud teavitamismõudeid.

Konfidentsiaalsus saladuse hoidmise kohustuse tõttu

67. Artikli 14 lõike 5 punktis d on ette nähtud vastutavatele töötajatele pandud teavitamismõude erand, mille kohaselt isikuandmed „peavad jääma salajaseks liidu või liikmesriigi õigusega reguleeritava ametisaladuse hoidmise kohustuse, sealhulgas põhikirjajärgse saladuse hoidmise kohustuse tõttu”. Kui vastutav töötaja soovib tugineda sellele erandile, peab ta olema võimeline tõendama, et ta on sellise erandi asjakohaselt kindlaks teinud, ja näitama, kuidas ametisaladuse hoidmise kohustus puudutab otseselt vastutavat töötajat nii, et see keelab vastutaval töötajal andmesubjektile kogu artikli 14 lõigetes 1, 2 ja 4 nimetatud teabe esitamise.

Näide

Arstil (vastutaval töötajal) on ametisaladuse hoidmise kohustus seoses oma patsientide meditsiinilise teabega. Patsient (kelle suhtes kohaldatakse ametisaladuse hoidmise kohustust) esitab arstile teabe oma tervise kohta, mis on seotud geneetilise seisundiga, mida esineb ka mitmel tema lähimal sugulasel. Samuti annab patsient arstile teatud isikuandmed oma sugulaste (andmesubjektide) kohta, kellel esineb sama seisund. Arst ei pea esitama kõnealustele sugulastele artikli 14 kohast teavet, sest kohaldatakse artikli 14 lõike 5 punktis d toodud erandit. Kui arst peaks esitama sugulastele artikli 14 kohase teabe, rikutaks ametisaladuse hoidmise kohustust, mille ta võlgneb oma patsiendile.

Andmesubjektide õigustele kohalduvad piirangud

68. Artiklis 23 on ette nähtud, et liikmesriigid (või EL) võtavad vastu seadusi, et täiendavalt piirata andmesubjekti läbipaistvusega seotud õiguste ja andmesubjekti sisuliste õiguste⁵⁵ ulatust, kui sellised meetmed austavad põhiõiguste ja -vabaduste olemust ning on vajalik ja proportsionaalne meede, et tagada üks või mitu artikli 23 lõike 1 punktides a–j toodud kümnest eesmärgist. Kui sellised riiklikud meetmed vähendavad konkreetse andmesubjekti õigusi või üldiseid läbipaistvuskohustusi, mida muidu kohaldatakse vastutavate töötajate suhtes isikuandmete kaitse üldmääruse kohaselt, peaks vastutav töötaja olema võimeline tõendama, kuidas liikmesriigi õigusnormi nende suhtes kohaldatakse. Nagu on toodud artikli 23 lõike 2 punktis h, peab seadusandlik meede sisaldama konkreetseid sätteid seoses andmesubjekti õigusega olla oma õiguste piirangust teavitatud, välja arvatud juhul, kui see võib mõjutada piirangu eesmärki. Vastavalt sellele ja kooskõlas õigluse põhimõttega peaks vastutav töötaja teavitama andmesubjekte ka sellest, et nad tuginevad (või tuginevad

⁵⁵ Nagu on toodud artiklites 12–22 ja artiklis 34 ning artiklis 5, niivõrd, kui võrd selle sätteid vastavad artiklites 12–22 toodud õigustele ja kohustustele.

andmesubjekti konkreetse kasutatava õiguse korral) sellisele andmesubjekti õiguste kasutamise või läbipaistvuskohustuse *riiklikule seadusandlikule piirangule*, välja arvatud siis, kui see kahjustaks seadusandliku piirangu eesmärki. Seega eeldab läbipaistvus, et vastutavad töötajad esitavad andmesubjektidele eelnevalt piisavalt teavet nende õiguste ja eriti nende õiguste konkreetsete keeldude kohta, millele vastutav töötaja võib soovida tugineda, et andmesubjekt ei üllatuks konkreetse õiguse arvatavast piirangust, kui nad hiljem püüavad kasutada seda vastutava töötaja suhtes. Seoses pseudonümiseerimise ja võimalikult väheste andmete kogumisega ning sel määral, mil vastutavad töötajad võivad tahta tugineda isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 11, on artikli 29 tööühm eelnevalt kinnitanud arvamuses 3/2017⁵⁶, et isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 11 tuleks tõlgendada kui võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte tegelikku jõustamist, takistamata seejuures andmesubjektidel oma õiguste kasutamist, ja et andmesubjekti õiguste kasutamist tuleb võimaldada andmesubjekti esitatud lisateabe abil.

69. Lisaks nõutakse artiklis 85, et liikmesriigid ühitaksid õigusaktiga õiguse isikuandmete kaitsele ning sõna- ja teabevabaduse õiguse. See eeldab muu hulgas, et liikmesriigid näeksid ette asjakohased vabastused või erandid isikuandmete kaitse üldmääruse teatavatest sätetest (kaasa arvatud artiklite 12–14 kohastest läbipaistvuskohustustest) töötlemise puhul, mis toimub ajakirjanduslikel eesmärkidel ning akadeemilise, kunstilise või kirjandusliku eneseväljenduse tarbeks, kui need on vajalikud kahe õiguse ühitamiseks.

Läbipaistvus ja isikuandmetega seotud rikkumised

70. Artikli 29 tööühm on koostanud eraldi suunised isikuandmetega seotud rikkumiste kohta⁵⁷, kuid nende suuniste eesmärgil peavad vastutava töötaja kohustused seoses andmesubjekti teavitamisega isikuandmetega seotud rikkumistest võtma täielikult arvesse artiklis 12 toodud läbipaistvuskohustusi⁵⁸. Isikuandmetega seotud rikkumistest teavitamine peab vastama samadele nõuetele, nagu on kirjeldatud eespool (eriti selge ja lihtsa keele kasutamise puhul), mida kohaldatakse muu andmesubjekti tema õigustest teavitamise suhtes või seoses teabe esitamisega artiklite 13 ja 14 kohaselt.

⁵⁶ Arvamus 03/2017 isikuandmete töötlemise kohta koostoimelistes intelligentsetes transpordisüsteemides (C-ITS) – vt punkt 4.2.

⁵⁷ Suunised isikuandmetega seotud rikkumistest teatamise kohta määruse 2016/679 alusel, WP 250

⁵⁸ See ilmneb artikli 12 lõikest 1, milles on konkreetselt toodud, et „... teavitada teda artiklite 15–22 ja 34 kohaselt isikuandmete töötlemisest ...“ [esiletõst lisatud].

Lisa

Teave, mis tuleb andmesubjektile esitada artiklite 13 ja 14 kohaselt

Nõutav teabeliik	Asjakohane artikkel (kui isikuandmed on kogutud otse andmesubjektile t)	Asjakohane artikkel (kui isikuandmed ei ole kogutud otse andmesubjektile t)	Artikli 29 tööühma märkused teabenõude kohta
Vastutava töötleva ning kui kohaldatav, siis tema esindaja ⁵⁹ nimi ja kontaktandmed	Artikli 13 lõike 1 punkt a	Artikli 14 lõike 1 punkt a	Kõnealune teave võimaldab hõlpsalt tuvastada vastutavat töötlevat ja võimaldab vastutava töötleva teabevahetuse eri vorme (nt telefoninumber, e-posti aadress, postiaadress jne)
Asjakohasel juhul andmekaitseametniku kontaktandmed	Artikli 13 lõike 1 punkt b	Artikli 14 lõike 1 punkt b	Artikli 29 tööühma suunised andmekaitseametnike kohta ⁶⁰
Töötlemise eesmärk ja õiguslik alus	Artikli 13 lõike 1 punkt c	Artikli 14 lõike 1 punkt c	Lisaks töötlemise eesmärkide kehtestamisele, milleks isikuandmed on mõeldud, tuleb täpsustada asjakohane õiguslik alus, millele artikli 6 kohaselt tuginetakse. Isikuandmete eriliikide puhul tuleks täpsustada artikli 9 asjakohane säte (ja asjakohasel juhul kohaldatav liidu või liikmesriigi õigusakt, mille alusel andmeid töödeldakse). Kui artikli 10 kohaselt töödeldakse artikli 6 lõikel 1 põhinevate süüteoasjades süüdimõistvate kohtuotsuste ja süütegude või nendega seotud turvameetmetega

⁵⁹ Vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 lõike 17 määratlusele (ja põhjenduses 80 toodud viitele) on „esindaja“ ELis asuv füüsiline või juriidiline isik, kelle vastutav töötleva või volitatud töötleva on kirjalikult artikli 27 kohaselt määranud ja kes esindab vastutavat töötlevat või volitatud töötlevat seoses nende isikuandmete kaitse üldmäärusest tulenevate vastavate kohustustega. Seda kohustust kohaldatakse siis, kui artikli 3 lõike 2 kohaselt vastutav töötleva või volitatud töötleva ei asu ELis, kuid töötleb ELis asuvate andmesubjektide isikuandmeid, ning töötlemine on seotud ELis asuvate andmesubjektidele kaupade ja teenuste pakkumisega või nende tegevuse jälgimisega.

⁶⁰ Suunised andmekaitseametnike kohta, WP 243 rev.01, viimati muudetud ja muudatused vastu võetud 5. aprillil 2017

			seotud isikuandmeid, tuleks täpsustada asjakohasel juhul asjaomane liidu või liikmesriigi õigusakt, mille alusel töötlemine toimub.
Kui töötlemise õiguslik alus on õigustatud huvid (artikli 6 lõike 1 punkt f), siis teave vastutava töötleja või kolmanda isiku õigustatud huvide kohta	Artikli 13 lõike 1 punkt d	Artikli 14 lõike 2 punkt b	Kõnealune konkreetne huvi tuleb kindlaks teha andmesubjekti hüvanguks. Samuti võib vastutav töötleja esitada parima tavana enne andmesubjekti isikuandmete kogumist andmesubjektile teavet, mis on saadud <i>võrdluskatsel</i> , mis tuleb teha artikli 6 lõike 1 punktile f kui töötlemise seaduslikule alusele tuginemiseks. Infoväsimuse vältimiseks võib lisada selle kihilisse privaatsusavaldusse/-teatesse (vt lõige 35). Igal juhul artikli 29 tööühm on seisukohal, et andmesubjektile esitatavast teabest peaks selguma, et nad võivad taotluse korral saada teavet võrdluskatse kohta. See on oluline tõhusa läbipaistvuse tagamiseks, kui andmesubjektidel on kahtlusi selle suhtes, kas võrdluskatse tehti õiglaselt, või nad soovivad esitada järelevalveasutusele kaebuse.
Asjaomaste isikuandmete liigid	Ei ole nõutud.	Artikli 14 lõike 1 punkt d	Kõnealust teavet nõutakse artikli 14 stsenaariumis, sest isikuandmeid ei ole saadud andmesubjektilt, kes seetõttu ei tea, milliseid tema isikuandmete liigid vastutav töötleja on saanud.
Isikuandmete vastuvõtjad ⁶¹ (või vastuvõtjate kategooriad)	Artikli 13 lõike 1 punkt e	Artikli 14 lõike 1 punkt e	Mõiste „vastuvõtja“ on määratletud artikli 4 lõikes 9 kui <i>„füüsiline või juriidiline isik, avaliku sektori asutus, amet või muu organ, kellele isikuandmed avaldatakse, olenemata sellest, kas tegemist on kolmanda isikuga või mitte“ [esiletõst lisatud]</i> . Seega ei pea

⁶¹ Nagu on määratletud isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 lõikes 9 ja viidatud põhjenduses 31

			<p>vastuvõtja olema kolmas isik. Seetõttu hõlmab mõiste „vastuvõtja“ muid vastutavaid töötlejaid, kaasvastutavaid töötlejaid ja volitatud töötlejaid, kellele andmed edastatakse või avaldatakse, ning teave selliste vastuvõtjate kohta tuleks esitada lisaks teabele kolmandast isikust vastuvõtjate kohta.</p> <p>Tuleb esitada tegelikud (nimega) isikuandmete vastuvõtjad või vastuvõtjate kategooriad Kooskõlas õigluse põhimõttega peavad vastutavad töötlejad esitama vastuvõtjate kohta teavet, mis on andmesubjektide jaoks kõige olulisem. Praktikas on need tavaliselt nimega vastuvõtjad, et andmesubjektid teaksid täpselt, kellel on nende isikuandmed. Kui vastutavad töötlejad otsustavad esitada vastuvõtjate kategooriad, peaks teave olema võimalikult konkreetne, näidates vastuvõtja liigi (s.t märkides nende tegevusalad), tööstusharu, sektori või alamsektori ning vastuvõtjate asukoha.</p>
<p>Kolmandatele riikidele isikuandmete edastamise üksikasjad, teave sellise edastamise asjaolu kohta ja asjakohaste kaitsemeetmete⁶² üksikasjad (kaasa arvatud teave kaitse</p>	<p>Artikli 13 lõike 1 punkt f</p>	<p>Artikli 14 lõike 1 alapunkt f</p>	<p>Tuleks täpsustada isikuandmete kaitse üldmääruse asjakohane artikkel, mis võimaldab edastamist, ja vastav mehhanism (nt artikli 45 kohane kaitse piisavuse otsus / artikli 47 kohased siduvad kontsernisesed eeskirjad / artikli 46 lõike 2 kohased standardsed andmekaitseklauslid / artikli 49 kohased erandid ja</p>

⁶² Nagu on sätestatud artikli 46 lõigetes 2 ja 3

<p>piisavust käsitleva komisjoni otsuse⁶³ olemasolu või puudumise kohta) ning teave nende koopiasaamise viisi või koha kohta, kus need on tehtud kättesaadavaks</p>			<p>kaitsemeetmed jne). Samuti tuleks esitada teave selle kohta, kus ja kuidas asjakohane dokument on kättesaadav või kust ja kuidas see saadakse, näiteks andes kasutatava mehhanismi lingi. Õigluse põhimõtte kohaselt peaks kolmandatele riikidele edastamise kohta esitatud teave olema andmesubjektidele võimalikult tähendusrikas; see tähendab üldiselt seda, et kolmandad riigid on ära nimetatud.</p>
<p>Säilitamise ajavahemik (või kui see ei ole võimalik, sellise ajavahemiku määramise kriteeriumid)</p>	<p>Artikli 13 lõike 2 punkt a</p>	<p>Artikli 14 lõike 2 punkt a</p>	<p>See on seotud artikli 5 lõike 1 punktis c toodud võimalikult väheste andmete kogumise nõudega ja artikli 5 lõike 1 punktis e toodud säilitamise piirangu nõudega.</p> <p>Säilitamise ajavahemiku (või selle kindlaksmääramise kriteeriumid) võivad tingida sellised tegurid nagu põhikirjajärgsed nõuded või tööstusharu suunised, kuid see tuleks sõnastada selliselt, et andmesubjektil oleks võimalik oma olukorra põhjal hinnata, milline on konkreetsete andmete/eesmärkide korral säilitamise aeg. Sellest ei piisa, kui vastutav töötaja märgib üldsõnaliselt, et isikuandmeid säilitatakse nii kaua kui vaja töötlemise õigusparaste eesmärkide saavutamiseks. Kui see on asjakohane, tuleks ette näha erisugused säilitamise ajavahemikud isikuandmete eri liikide ja/või töötlemise eri eesmärkide jaoks, kaasa arvatud vajaduse korral arhiveerimise aeg.</p>
<p>Andmesubjekti</p>	<p>Artikli 13 lõike 2</p>	<p>Artikli 14 lõike 2</p>	<p>Kõnealune teave peaks olema</p>

⁶³ Vastavalt artiklile 45

<p>õigused:</p> <ul style="list-style-type: none"> tutvuda andmetega; andmete parandamisele; andmete kustutamisele; isikuandmete töötlemise piiramisele; esitada vastuväide andmete töötlemisele ja ülekandmisele. 	punkt b	punkt c	<p>töötlemisolukorra põhine ja sisaldama kokkuvõtet selle kohta, mida see õigus hõlmab ja kuidas saab andmesubjekt võtta meetmeid selle teostamiseks ning kõik õigusega seotud piirangud (vt eespool lõige 68).</p> <p>Eelkõige tuleks hiljemalt andmesubjekti esmakordse teavitamise ajal selgesõnaliselt juhtida andmesubjekti tähelepanu õigusele esitada vastuväide isikuandmete töötlemisele ning see tuleb esitada selgelt ja eraldi igasugusest muust teabest⁶⁴.</p> <p>Seoses andmete ülekandmise õigusega vt artikli 29 tööühma suunised andmete ülekandmise õiguse kohta⁶⁵.</p>
<p>Kui töötlemine põhineb nõusolekul (või selgesõnalisel nõusolekul), siis teave õiguse kohta nõusolek igal ajal tagasi võtta</p>	Artikli 13 lõike 2 punkt c	Artikli 14 lõike 2 punkt d	<p>Kõnealune teave peaks hõlmama seda, kuidas võib nõusoleku tagasi võtta, võttes arvesse seda, et andmesubjektil peaks nõusoleku tagasivõtmine olema sama lihtne kui selle andmine⁶⁶.</p>
<p>Õigus esitada kaebus järelevalveasutusele</p>	Artikli 13 lõike 2 punkt d	Artikli 14 lõike 2 punkt e	<p>See teave peaks selgitama, et kooskõlas artikliga 77 on andmesubjektil õigus esitada järelevalveasutusele kaebus, eelkõige liikmesriigis, kus on tema alaline elukoht, töökoht või isikuandmete kaitse üldmääruse väidetava rikkumise toimumiskoht.</p>
<p>Teave selle kohta, kas isikuandmete esitamine on õigusaktist või lepingust tulenev</p>	Artikli 13 lõike 2 punkt e	Ei ole nõutud.	<p>Näiteks tööhõive kontekstis võib see olla lepingust tulenev kohustus esitada teatavat teavet praegusele või tulevasele tööandjale. Veebivormides tuleks selgelt</p>

⁶⁴ Artikli 21 lõige 4 ja põhjendus 70 (mida kohaldatakse otseturunduse korral)

⁶⁵ Suunised andmete ülekandmise õiguse kohta, WP 242 rev.01, viimati muudetud ja muudatused vastu võetud 5. aprillil 2017

⁶⁶ Artikli 7 lõige 3

<p>kohustus või lepingu sõlmimiseks vajalik nõue, samuti selle kohta, kas andmesubjekt on kohustatud kõnealuseid isikuandmeid esitama, ning selliste andmete esitamata jätmise võimalike tagajärgede kohta.</p>			<p>kindlaks teha, millised väljad on „kohustuslikud“ ja millised mitte ning millised tagajärjed kaasnevad kohustuslike väljade täitmata jätmisega.</p>
<p>Teave isikuandmete päritoluallika ning asjakohasel juhul selle kohta, kas need pärinevad avalikult kättesaadavatest allikatest</p>	<p>Ei ole nõutud.</p>	<p>Artikli 14 lõike 2 punkt f</p>	<p>Tuleks esitada konkreetne andmete allikas, välja arvatud juhul, kui seda ei ole võimalik teha – vt lisasuunised lõikes 60. Kui konkreetset allikal ei ole märgitud nime, peaks esitatav teave hõlmama järgmist: allikate laad (s.t avalikud / eravalduuses olevad allikad) ning organisatsiooni / tööstusharu / sektori liigid.</p>
<p>Teave automatiseeritud otsuste, sealhulgas profiilialalüüsi tegemise kohta ning, kui see on asjakohane, sisuline teave kasutatava loogika ja selle kohta, millised on sellise töötlemise tähtsus ja prognoositavad tagajärjed andmesubjekti jaoks</p>	<p>Artikli 13 lõike 2 punkt f</p>	<p>Artikli 14 lõike 2 punkt g</p>	<p>Vt artikli 29 tööühma suunised automatiseeritud töötlusel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilialalüüsi kohta⁶⁷</p>

⁶⁷ Suunised automatiseeritud töötlusel põhinevate üksikotsuste tegemise ja profiilialalüüsi kohta määruse 2016/679 kohaldamisel, WP 251